

RECU LL DE PREMSA

190. COP29 a Bakú

El tribunal més important del món posa la lupa al canvi climàtic

La Cort Internacional de Justícia es pronunciarà sobre les obligacions dels països en la mitigació del canvi climàtic: 90 governs participen en una resolució que crearà precedent en tribunals nacionals

Andrés Actis - 02/12/2024

Per primera vegada, la CIJ emetrà una opinió sobre quines són les responsabilitats jurídiques dels països en el canvi climàtic
Reuters

Per als advocats ambientalistes que des de fa anys lluiten als tribunals perquè els governs rendeixin comptes per la inacció climàtica, les audiències que començaran aquest dilluns a l'Haia són "decisives i històriques". Per primera vegada, la Cort Internacional de Justícia (CIJ) emetrà una opinió sobre quines són les responsabilitats jurídiques dels països pel que fa als impactes del canvi climàtic.

Les opinions del "Tribunal Mundial", com es coneix el principal òrgan judicial de l'ONU, tenen un impacte directe a l'ordre jurídic internacional. Senten precedent a les decisions dels tribunals nacionals i regionals. Per això, per al moviment climàtic global, un dictamen "ambiciós", que reconegui la urgència d'una mitigació molt més audaç per part dels Estats, pot marcar "un abans i un després" a l'aplicació dels tractats del clima.

Representants de la República de Vanuatu, assisteixen a les audiències públiques de la Cort Internacional de Justícia (CIJ) de les Nacions Unides.
Reuters.

"Una ambiciosa opinió judicial podria proporcionar una nova brúixola vital per exigir responsabilitats als contaminadors", resumeix Joie Chowdhury, advocada principal del Centre de Dret Ambiental Internacional. Per a aquesta experta, la "claredat legal" que aportarà el tribunal més important del món serà decisiva per "trencar el cicle de dany i inacció". "D'aquí la seva transcendència vital", subratlla.

En termes jurídics, la CIJ emetrà una "opinió consultiva", que no és vinculant, però sí una interpretació definitiva i autoritzada de les lleis en revisió, en aquest cas l'àmplia jurisprudència en matèria de protecció del clima i el medi ambient.

La comanda la va formular l'ONU el març de l'any passat. La iniciativa va ser promoguda per Vanuatu, un dels estats insulars més vulnerables del planeta al canvi climàtic. "Necessitem establir les bases legals per a la justícia climàtica", va argumentar Volker Türk, l'Alt Comissionat de l'ONU per als Drets Humans, sobre el motiu d'elevar la sol·licitud a l'Haia. "Hem afegit una baula perduda en confiar a la Cort Internacional de Justícia la tasca d'aclarir les obligacions existents", va celebrar en formalitzar-se la petició.

De fet, la iniciativa va sorgir d'un grup d'estudiants de la Universitat del Pacífic Sud. El 2019, van llançar una campanya perquè els seus governs portessin la manca d'acció climàtica dels països més contaminants davant la màxima cort del planeta.

Illencs juguen a l'Oceà Pacífic al poble de Waisisi, Vanuatu. Totes les cases properes a Waisisi van ser destruïdes pel cicló Pam el 2015. Getty.

“Per nosaltres, el canvi climàtic no és una amenaça llunyana. Està transformant les nostres vides en aquest moment. Les nostres illes estan en risc; aquesta opinió consultiva del tribunal més important del món”, explica Vishal Prasad, director d’aquest grup d’estudiants.

Vanuatu ha patit cinc ciclons els últims tres anys. Cada tempesta devastadora, llasta una xifra propera a la meitat del PIB del país. – va redactar una resolució a l’Assemblea General de l’ONU demanant a la CIJ que doni la seva opinió sobre què han de fer els Estats en relació amb els impactes del canvi climàtic.

Durant dotze dies -des de dilluns a divendres 13 de desembre-, els 15 jutges que integren aquest tribunal escoltaran les alegacions dels representants de 91 països, entre els quals hi ha Espanya, i de 10 organitzacions intergovernamentals. El dictamen de la CIJ s’espera per al primer trimestre del 2025.

Els experts consultats per La Vanguardia coincideixen que una opinió “sòlida i contundent”, basada en el dret ambiental internacional i en tots els tractats vigents, crearia una “base jurídica fonamental” perquè els països engeguin plans de mitigació i adaptació al canvi climàtic.

“La Cort Internacional de Justícia els pot dir als Estats que no s’han de quedar en l’àmbit de les promeses buides, que hi ha obligacions jurídiques vigents per actuar amb ambició en relació amb la crisi climàtica. No poden seguir de braços plegats davant els devastadors danys climàtics que presenciem cada dia a les notícies i al nostre voltant”, reflexiona Chowdhury.

Per a Manuel Pulgar-Vidal, líder Global de Clima i Energia a WWF Internacional, el dictamen podria tenir “repercussions significatives” per a les obligacions dels governs d’abordar el canvi climàtic en virtut del dret internacional i podria “accelerar els esforços” per reparar les pèrdues causades pel canvi climàtic a les poblacions vulnerables.

“Que 91 països hagin presentat els seus al·legats, la quantitat més gran mai presentada en processos similars davant aquesta cort, ens dona una idea del que està en joc i fins a quin punt la decisió de la CIJ està als ulls del món”, sosté.

Un raig d’esperança després de la COP29

Assistents s’abracen a la sessió plenària de cloenda de la Cimera sobre el Clima de l’ONU COP29 Ap-LaPresse

Les audiències a l’Haia se celebraran amb els ressos de la COP29 de Bakú (Azerbaidjan) ressonant, on els països rics es comprometen a destinar 300.000 milions de dòlars anuals a partir del 2015 a les nacions en vies de desenvolupament per costejar l’acció climàtica.

La suma no s’acosta als 1,3 bilions de dòlars que demanaven els països més damnificats. Aquest “rotund fracàs” pot, segons el parer del Centre de Dret Ambiental Internacional, revertir-se si la CIJ admet en la seva opinió “la manca de progrés en el

marc del règim climàtic”. “És un raig d’esperança”, diu Chowdhury.

Per comprendre la importància del procés que s’inicia aquest dilluns a l’Haia, i com pot influir als tribunals nacionals davant de futures demandes, l’advocada posa un exemple: l’opinió consultiva del 2017 sobre la qüestió de sobirania que es manté des de fa dècades respecte de l’arxipèlag de Chagos, en disputa entre el Regne Unit i Maurici.

El dictamen de la CIJ -legalment, les illes formen part de Maurici- va donar pas a una declaració decisiva del Tribunal Internacional del Dret del Mar, cosa que va generar que es destrabés una baralla política de més de mig segle.

El 2022, el Regne Unit va acordar iniciar negociacions sobre el futur de les illes i el retorn dels seus antics habitants a l’illa, acordant finalment tornar les illes (l’última colònia africana del Regne Unit) a Maurici el mes d’octubre passat.

L’impacte a Espanya

Desenes de persones durant una manifestació en defensa de la justícia climàtica a Madrid (Espanya). Europa Press.

A l’abril, el Tribunal Europeu de Drets Humans (TEDH) va publicar una sentència inèdita en què va castigar la passivitat legislativa de Suïssa en l’adopció de mesures concretes davant del canvi climàtic i els seus efectes perniciosos en la salut de les persones. Les demandants van ser un grup de dones més grans de 65 anys, les “àvies pel clima”, que van anar a Estrasburg en entendre que el seu país estava violant els seus drets més bàsics en no adoptar cap política efectiva contra l’escalfament global.

La sentència va obrir una “finestra d’oportunitat” per continuar amb el litigi que organitzacions ecologistes mantenen amb l’Estat espanyol per la “falta d’ambició” en la reducció d’emissions de gasos d’efecte hivernacle.

Andrés Actis

El juliol del 2023, el Tribunal Suprem va donar la raó al Govern. La Sala Contenciosa Administrativa va considerar que el pla estatal per combatre el canvi climàtic -el PNIEC- complia els compromisos com a integrant de la Unió Europea.

El juny d’aquest any, després de la decisió del TEDH, les agrupacions demandants (Greenpeace, Oxfam Intermón, Fridays For Future, Ecologistes en Acció i la Coordinadora d’Organitzacions per al Desenvolupament) van decidir elevar l’expedient al Tribunal Constitucional.

"Estem donant la possibilitat al TC que traslladi, que faci seva, la raó doctrinal del TEDH", explica Jaime Doreste Hernández, advocat d'Ecologistes en Acció. Si l'escrit no és admès –està en fase de deliberació–, les organitzacions ja han decidit portar la demanda contra l'Estat espanyol a Estrasburg.

Els advocats que representen aquestes organitzacions confien que l'opinió consultiva de la Cort Internacional de Justícia repercuteixi en els propers litigis climàtics que es presentin a Espanya. "Un precedent que farà més difícil que els tribunals segueixin picant la pilota cap endavant", sintetitza Doreste.

Informació publicada al diari La Vanguardia. Dilluns, 2 de desembre del 2024.

Reclamen al TIJ que obligui els EUA, la Xina i la UE a pagar indemnitzacions climàtiques

L'equip legal de Vanuatu denuncia que les seves emissions són "il·legals" i "amenacen l'existència" de les illes

J. Guillamon – barcelona - 2 desembre 2024

Seu del Tribunal Internacional de Justícia YEU NINJE/ WIKIMEDIA COMMONS.

El grup d'estats de la Melanèsia ha denunciat davant el Tribunal Internacional de Justícia un "grapat de països", entre ells els Estats Units, la Xina i els estats membre de la Unió Europea, per causar l'escalfament global del planeta i ha reclamat que se'ls obligui a pagar indemnitzacions.

L'enviat especial per al canvi climàtic i el medi ambient per a la República de Vanuatu, Ralph Regenvanu, ha iniciat aquest dilluns les audiències davant del tribunal amb seu a la Haia pel primer cas internacional sobre el canvi climàtic i la responsabilitat legal dels estats. El representant de Vanuatu, l'illa del Pacífic que ha liderat la

causa, veu "il·legal" les emissions de països com els EUA i, per això, ha exigit "reparacions".

"Estem a la primera línia d'una crisi que no hem creat i que amenaça la nostra existència", ha alertat Regenvanu en la seva intervenció davant el TIJ, que ha d'emetre un dictamen consultiu sobre la responsabilitat dels estats respecte al canvi climàtic.

El TIJ és un tribunal internacional que des del 1945 dirimeix disputes entre estats, però també proporciona assessorament jurídic sobre dubtes legals a petició de l'Assemblea General de l'ONU. A diferència de les disputes entre estats, les opinions del TIJ no són vinculants, però aquests avisos legals tenen pes en la interpretació del dret internacional.

Primera causa climàtica al TIJ

Les illes del Pacífic han aconseguit portar al Tribunal Internacional de Justícia (TIJ) el primer cas sobre la responsabilitat legal dels estats d'aturar l'escalfament global del planeta i de compensar els afectats. A través de l'Assemblea General de Nacions Unides, han demanat un dictamen consultiu sobre les conseqüències legals del dany al medi ambient.

Fa anys que es persegueix aquesta via legal, però el cas arrenca aquest dilluns, poc després de l'última cimera del clima. La COP29 de Bakú va ser especialment decebedora per als països en vies de desenvolupament perquè van marxar de l'Azerbaidjan amb molts menys diners a les mans dels que demanaven per afrontar l'impacte de l'escalfament global.

Arran del "fracàs" a la COP29, Regenvanu ha apressat el TIJ aquest dilluns a promoure una "resposta col·lectiva" que no estigui basada en la "conveniència política", sinó en el dret internacional.

Informació publicada al diari El Punt Avui. Dilluns, 2 de desembre del 2024.

El planeta perd una nova oportunitat

La COP29 es tanca amb un acord de finançament ínfim que complica la lluita contra el canvi climàtic

L'Azerbaidjan ha posat traves a la trobada, que és una de les poques eines de diàleg multilateral

Raül Garcia i Aranzueque – Barcelona - 26 novembre 2024

La cimera sobre el canvi climàtic COP29, que es va tancar diumenge a Bakú, ha deixar un regust amarg als països del Sud Global i a tots els actors compromesos en la lluita contra el canvi climàtic. Mai cap cimera d'aquest tipus s'ha tancat amb un èxit rotund, però en la cita de l'Azerbaidjan s'esperava posar unes bases sòlides al finançament als països en desenvolupament per ajudar-los a abandonar les energies fòssils, i l'acord assolit ha quedat molt lluny de les expectatives.

Els països rics s'han compromès, després de dues setmanes de negociacions caòtiques, a aportar 300.000 milions de dòlars anuals al Sud Global per fer front a la crisi climàtica, com a primer pas per complir l'objectiu d'invertir 1,3 bilions de dòlars d'aquí al 2035.

“No és un acord gaire esperançador, és molt injust”, afirma Bruna Cañada Roca, investigadora en justícia financera a l'Observatori del Deute en la Globalització, que veu el finançament acordat clarament “insuficient”, i encara més tenint en compte la inflació que hi haurà els pròxims anys i que els efectes de l'emergència climàtica s'agreuaran. Cañada critica també la falta de garanties d'aquest finançament tan minso pactat a Bakú. L'acord hauria d'haver estat “un finançament públic, anticipat, accessible, transparent, revisable, en forma de subvencions i no de préstecs que generin més deute, i això no s'ha garantit en cap cas”. “Actualment hi ha uns 130 països que estan en una situació lleugerament crítica pel que fa al seu deute extern”, diu Cañada, que avisa que si aquests països s'han d'endeutar per fer front a la seva acció climàtica “moltes vegades es veuen obligats a continuar explotant els seus béns naturals” i a “extreure combustibles fòssils o minerals per aconseguir divises”. D'aquesta manera “alimenten l'emergència climàtica”, hi afegeix.

Marta Torres, directora del programa del clima de l'Institut de Desenvolupament Sostenible i Relacions Internacionals (IDDRI), coincideix a assenyalar que “els diners que s'han posat al damunt de la taula” en la cimera de Bakú són “molt pocs”, però, alhora, “responen a la realitat” política del món actual, governat per uns líders polítics poc compromesos amb la col·laboració multilateral i amb el que “va més enllà de les seves fronteres”. Les expectatives amb relació a la COP29 eren massa altes, diu Torres.

A tot això s'hi ha de sumar que l'Azerbaidjan, el país amfitrió de la cimera, un dels principals exportadors de petroli i de gas, no és, precisament, un exemple d'estat compromès amb la lluita contra el canvi climàtic. En el comitè organitzador hi havia figures vinculades a la indústria dels hidrocarburs, fet que ha aixecat suspicàcies sobre el biaix de la conferència. L'Azerbaidjan, a més, tampoc es distingeix pel respecte als drets humans i durant els dies de la trobada ha rebut moltes crítiques per les restriccions imposades als activistes mediambientals.

Imatge projectada de la COP30, que es farà a Belém, al Brasil, durant la cimera de Bakú EFE.

“Hi ha hagut molts moviments socials que no s'ha pogut expressar com han volgut. En el nostre cas, que som una organització que és a França, la majoria de membres no hi han pogut anar per una qüestió de seguretat, segons l'organització”, explica la responsable de l'IDDRI. “S'ha vist clarament que la presidència no facilitava que hi hagués un acord”, assenyala Cañada, que remarca les característiques d'un règim com el de l'Azerbaidjan, “un país que té presos polítics, activistes pel clima i periodistes que han denunciat la corrupció i són a la presó”.

Una de les principals crítiques que s'ha fet a la cimera de Bakú ha estat la participació i la influència que hi han tingut els lobbies dels combustibles fòssils. Més de 1.770 representants de la indústria del petroli, gas i carbó van assistir a la cimera, un nombre superior al total de delegats dels deu països més vulnerables al canvi climàtic, que sumaven 1.033 persones, segons un informe de Feu Fora el Grans Contaminants, (Kick Big Polluters Out o KBPO, en

anglès), que va calcular que, sumant-hi els delegats enviats directament per petrolieres i els que formen part de les delegacions estatals, però amb interessos en aquesta indústria, el lobby fòssil seria la quarta delegació en importància, només darrere de l'amfitriona Azerbaidjan, la del Brasil, que l'any que ve serà la seu de la cimera, i la de Turquia.

La investigadora de l'Observatori del Deute en la Globalització alerta del risc que aquestes trobades internacionals “es converteixin en una fira” i no en un “espai per a les negociacions” per culpa de la presència dels lobbies de les energies fòssils. “Les mateixes empreses que estan contribuint al problema del canvi climàtic estan en aquest espai pressionant en funció dels seus interessos”, adverteix Cañada, que celebra, però, que els últims anys, com a mínim, es pot accedir a una llista per veure qui participa en la trobada.

Tot i les crítiques que hi ha hagut a la COP29, hi ha encara un consens important sobre la necessitat de mantenir aquest format per tractar sobre el canvi climàtic. “Hi ha pocs fòrums com aquests on realment puguis fer seure tothom al voltant d'una taula, a pesar que estem envoltats de guerres [...]. Malgrat tot, s'hi decideixen coses que són importants per no deixar ningú enrere”, afirma Torres. “Són dels pocs espais realment multilaterals on tenen representació des dels països més poderosos fins als estats petits i insulars” més afectats pel canvi climàtic, hi afegeix Cañada.

La pròxima cimera es farà al Brasil, del qual s'espera una actitud més proactiva en la lluita contra el canvi climàtic.

Un tràmit per a la UE i els Estats Units

Els països desenvolupats han estat un dels principals objectes de crítica de la COP29. D'una banda, per la poca disposició a gratar-se la butxaca d'aquests estats en el finançament dels països en vies de desenvolupament, i, de l'altra, per la incapacitat d'assumir, amb fets, el deute que tenen amb la resta del món per haver estat –i ser encara– els principals contaminants del planeta.

“La Unió Europea sempre s'ha presentat com la líder en ambició climàtica, però no aporta prou a la mitigació dels seus efectes”, assenyala Bruna Cañada Roca, investigadora en justícia financera a l'Observatori del Deute en la Globalització, que remarca que del que es tracta no és de ser “ambiciós”, sinó de dur a terme les “reparacions davant les responsabilitats històriques i el deute històric, colonial, ecològic i climàtic acumulat pels països del nord”.

Pel que fa al paper dels Estats Units, la cimera ha estat molt marcada per la pròxima tornada de Donald Trump a la Casa Blanca. Marta Torres, directora del programa del clima de l'Institut de Desenvolupament Sostenible i Relacions Internacionals (IDDRI), explica com l'administració de Joe Biden procurava tancar un acord, encara que fos de mínims, per mirar de garantir un suport al text que s'acordés a Bakú del govern nord-americà que després fos assumible pel Congrés abans del relleu en la presidència, que no es preveu gaire sensible a les qüestions climàtiques i a la col·laboració multilateral.

Els conspiradors de les COP

Santiago Vilanova - Periodista, autor de 'Els conspiradors del canvi climàtic' - 26 novembre 2024

Protesta d'activistes, davant de la seu de la COP29, a Bakú EFE.

Patètic regateig, presa de pèl, falta de transparència, intransigència dels rics, acords de mínims, final caòtic. Aquests són els qualificatius que ha merescut la 29a Conferència de l'ONU sobre el Canvi Climàtic de Bakú, dedicats per les ONG ecologistes i membres de l'Aliança de Petits Estats Insulars. La COP29 ha estat una nova decepció, especialment per no haver garantit les aportacions financeres necessàries dels grans contaminadors als països del sud i no haver acordat una regulació rigorosa, democràtica i justa dels mercats de carboni. El desencís s'afegeix al de la COP27 i la COP28 de Sharm al-Sheikh i Dubai.

Cada cop són més els científics del GIEC (Grup Intergovernamental sobre el Canvi Climàtic) que se senten decebuts. Alguns abandonen l'organisme per declarar-se en desobediència civil i s'afegeixen així a l'associació internacional Scientist Rebellion. Estan farts de veure com els informes del GIEC no acaben en compromisos fermes per part dels estats industrials, que es limiten a presentar a l'ONU un pla de bones intencions, l'anomenada

Contribució Nacional Determinada (NDC).

Ilham Aliyev, el president àzeri, va declarar que el seu país continuaria explotant les energies fòssils i que defensaria el dret d'altres països productors de fer-ho. "El petroli és un do de Déu", hi va afegir.

Diverses ONG presents a Bakú han denunciat la inscripció a la conferència de 1.773 lobbistes dels combustibles fòssils i que les COP ja no compleixen la seva funció. Al Gore ho ha ratificat declarant que les cimeres climàtiques han quedat capturades pels petroestats i que és incoherent que s'accepti que siguin presidides per personalitats polítiques vinculades a les grans companyies de petroli i gas. L'opinió d'Al Gore ha estat compartida per l'escriptora ambientalista Naomi Klein i per l'activista Greta Thunberg.

L'intervencionisme dels lobbistes petroler i gasista ha estat present des de la Conferència sobre el Medi Ambient Humà a Estocolm del 1972. L'ambaixador suec a l'ONU, Sverker Astrom, va recomanar a U Thant, secretari general de l'organització, i amb el consens de Henry Kissinger, a Maurice Strong (1929-2015) la preparació de la conferència a la capital sueca. Strong no tenia cap antecedent d'activista en defensa de la protecció de l'entorn. Tenia, però, un currículum impressionant de businessman: vicepresident de la Power Corporation of Canada i director de Petro-Canada, l'AZL Resources (que explotava petroli al Congo), l'American Water Development Incorporated, l'Ontario-Hydro (que gestionava 69 plantes hidroelèctriques, vuit centrals de carbó i setze reactors nuclears), la Cordex Petroleum Inc. i la Molten Metal Technology.

La seva funció, amb un equip d'experts, era controlar els primers informes científics sobre l'impacte en el clima dels gasos d'efecte hivernacle que amenaçaven el futur dels recursos fòssils, i concertar un full de ruta per al futur. L'èxit de la Conferència d'Estocolm va motivar la creació el mateix any del Pnuma a Nairobi i, posteriorment, del GIEC a Ginebra, el 1988, una idea també de l'empresari canadenc, que tenia el suport de Ronald Reagan i Margaret Thatcher. La primera COP va ser a Berlín, el 1995. El juny de 1992, Strong havia impulsat la cèlebre Cimera de la Terra de Rio de Janeiro, de la qual va ser secretari general i en la qual es va fer evident el domini de les grans corporacions energètiques amb la presència del seu amic, l'empresari i filantrop suís Stephan Schmidheiny, que va presentar en societat el Business Council for Sustainable Development-BCSD (del qual eren membres Shell, Chevron, BP i Total Energies). Schmidheiny seria també assessor de l'ONU i de l'OCDE. Mesos després, Strong, que esdevindria secretari adjunt de l'ONU, va fundar el Consell de la Terra a Costa Rica i, el 1993, la Creu Verda Internacional amb Mikhaïl Gorbatxov. Va morir el 28 de novembre del 2015, dos dies abans d'iniciar-se la COP21 de París. Gran influenciador durant quatre dècades, va promocionar un ingent nombre de deixebles, assessors, lobbistes i polítics vinculats a les energètiques i va deixar l'estructura organitzativa de les COP "lligada i ben lligada".

Al trist resultat de la COP de Bakú, hi hem d'afegir altres factors negatius: les creixents emissions de diòxid de carboni i de metà; les noves i enormes explotacions de petroli i gas previstes en reserves estratègiques; el retorn de Donald Trump a la Casa Blanca, que ha promès retirar els Estats Units de l'Acord de París; el nomenament de Chris Wright, directiu de la petrolera Liberty Energy, com a secretari d'Energia i d'Elon Musk com a cap del Departament d'Eficiència Governamental. Tot indica que es prepara una conspiració negacionista global. Amb la conflictiva geopolítica actual, el problema serà com podem neutralitzar-la.

Article d'opinió publicat al diari El Punt Avui. Dimarts, 26 de novembre del 2024.

COP29

Decepció global a la COP29: els països rics forcen un acord a la baixa

La xifra d'ajudes climàtiques que rebran els països pobres es queda en 300.000 milions, lluny del bilió que demanaven

Sònia Sánchez – Barcelona - 24/11/2024

Ben entrada la matinada de diumenge, la cimera de l'ONU contra la crisi climàtica, la COP29, ha aconseguit un acord que semblava gairebé impossible, però que ha decebut a gairebé tothom. El text aprovat a Bakú (Azerbaidjan) preveu que els països rics aportin 300.000 milions de dòlars anuals el 2035 per ajudar els països pobres a fer front a l'emergència climàtica. Una xifra "escandalosament massa baixa", com deia el ministre de Gàmbia, dins d'un acord en general "decebedor", segons ONG climàtiques com Greenpeace,

però que els països pobres no han tingut més remei que acceptar per poder tenir alguna ajuda amb la qual treballar. Queda lluny del bilió de dòlars que demanaven els estats més vulnerables i les ONG, i deixa la porta oberta que puguin ser ajudes de molts tipus, "públiques i privades" o fins i tot en forma de crèdit.

El text aprovat preveu "mobilitzar" un total d'1,3 bilions per a finançament climàtic en general, amb inversions de molts tipus, i orígens i destins diversos. D'aquesta xifra total, 300.000 milions serien ajudes dels països més rics als més pobres, i poden incloure també aportacions "voluntàries" de països en vies de desenvolupament, una referència pensada per a la Xina i l'Índia, que encara es considera que formen part d'aquest grup. Els països pobres demanaven en un inici que la totalitat dels 1,3 bilions fossin ajudes directes dels països desenvolupats, però durant la negociació ja van assumir que no seria així i van fixar altres xifres límit. Alguns grups negociadors van arribar a baixar fins als 500.000 milions com una xifra d'ajudes directes assumible, però han hagut d'acceptar molt menys.

El finançament climàtic és el tema clau de la cimera de l'ONU contra la crisi climàtica de Bakú (Azerbaidjan), la COP29. Aziz Karimov / Reuters

Activistes climàtics denunciaven que, després de tres anys de negociar aquest nou sistema de finançament, s'hagi esperat fins a l'últim moment per posar xifres concretes sobre la taula totalment insuficients. "Ara, amb l'ajuda d'una presidència de la COP29 incompetent i utilitzant la futura administració Trump com a amenaça, obliguen els països en desenvolupament a acceptar un acord que no només no representa diners nous reals, sinó que també pot augmentar el seu deute", denunciava a The Guardian Claudio de Angelo, de l'Observatori Brasiler del Clima.

Quan la cimera estava ja en temps de descompte, dissabte al migdia, els representants dels països més pobres i vulnerables davant la crisi climàtica van intentar fer un cop de força i van marxar de la sala de negociacions, però el moviment no va aconseguir l'efecte esperat. Els països rics, especialment els Estats Units i el Japó, amb el beneplàcit de la UE, van pressionar per imposar la xifra màxima de 300.000 milions, que era una mica superior a la del primer esborrany que s'havia fet públic divendres (250.000 milions), però quedava lluny de les aspiracions dels països pobres, que han d'afrontar una crisi que no han creat. També països petrolers com l'Aràbia Saudita han maniobrat per igualar els textos resultants de la COP29 i el president de la cimera, el ministre azerbaidjanès Mukhtar Babayev, s'ha afanyat a donar el cop de mall per segellar un acord sobre finançament que alguns observadors qualificaven de "traïció". "És una traïció tant a les persones com al planeta per part de països rics que diuen que es prenen seriosament el canvi climàtic", deia Mohamed Adow, representant de Power Shift Africa, que forma part de la xarxa d'ONG climàtiques.

L'acord sobre emissions, ajornat un any

L'altra sorpresa de la nit ha estat la incapacitat de tancar un acord en matèria de mitigació, és a dir, de reducció d'emissions de CO₂. I això ha estat perquè el text que es negociava en aquest apartat ha eliminat en l'últim moment la menció als combustibles fòssils que es va aconseguir a la cimera de l'any passat a Dubai, la COP28, i molts països han rebutjat que s'aprovés sense aquesta menció. Com que les decisions han de ser per consens, no ha pogut adoptar-se el text i Babayev ha decidit que es traslladi a la COP30 de l'any que ve, que se celebrarà al Brasil. El pròxim mes de febrer, de fet, tots els estats han de presentar nous plans estatals amb compromisos més ambiciosos de retallada d'emissions.

Pacte sobre mercats de carboni

L'única notícia positiva de la jornada, i tampoc ho és del tot, va ser un acord segellat en matèria de mercats de carboni. El text pactat, que desplega l'article 6 de l'Acord de París, desencalla una negociació que estava estancada des de feia més de quatre anys, però el resultat final no ha agradat a les ONG climàtiques. "El mecanisme del mercat del carboni acordat a la COP29 no és una solució de finançament climàtic i només proporcionarà un salvavides a la indústria contaminant dels combustibles fòssils, a la qual permetrà compensar les emissions", deia Greenpeace. "L'acord assolit sobre els mercats de carboni de l'article 6 a la COP29 de Bakú corre el risc d'inundar els mercats de carboni de cowboys en un moment en què el món necessita un xèrif", corroborava també Carbon Market Watch. El nou acord fixa mesures massa laxes, entenen, per regular un mercat en el qual els països que emeten poc CO₂ poden vendre els seus "drets d'emissió" als que en generen més, amb garanties de comptabilitat i registre per part de l'ONU.

Però el tema clau d'aquesta cimera de Bakú eren els diners, ja que la trobada havia de servir per establir el nou sistema de finançament climàtic per a la pròxima dècada. El sistema pactat a l'Acord de París per als cinc primers anys, que expira el 2025, deia que els països rics pagarien 100.000 milions de dòlars anuals als més pobres per ajudar-los a afrontar l'emergència climàtica. Però aquesta xifra no va arribar a fer-se efectiva fins al 2023 i de seguida va quedar clar que era totalment insuficient, a més del fet que incloïa moltes formes de finançament que no eren ajudes sinó préstecs. Tot això s'hauria de resoldre amb el nou sistema per al 2025-2035. Però l'acord parla de "mobilitzar" 1,3 bilions com un objectiu genèric i fixa només 300.000 milions com ajudes directes anuals, però que no arribarien fins al 2035. S'ha inclòs una clàusula al text per dir que la cimera de l'any que ve a Brasil, la COP30, ha d'intentar elevar aquests objectius, tot i que la referència és una mica vaga.

Informació publicada al diari Ara. Diumenge, 24 de novembre del 2024.

Pacte in extremis a la COP29 per finançar l'acció climàtica a les nacions pobres

Els països rics destinaran 300.000 milions de dòlars a l'any a partir de l'any 2035

La manera de procedir de la presidència va ser qüestionada per l'Índia

Les organitzacions ecologistes qualifiquen de "decebedor, inadequat i un pas enrere" l'acord, que permetrà posar en marxa els mercats per comerciar amb els drets d'emissió a nivell mundial

Antonio Cerrillo /Agències – Barcelona - 24/11/2024

Manifestant a la COP de Bakú, a l'Azerbaidjan (AP Photo/Rafiq Maqbool) Rafiq Maqbool

Finalment, la COP29 de Bakú (Azerbaidjan) va sortejar l'abisme i ha segellat, després de dues setmanes de negociacions intenses i per moments dramàtiques, l'acord financer pel qual els països rics es comprometen a destinar 300.000 milions de dòlars anuals a les nacions en vies de desenvolupament per costejar l'acció climàtica. Però serà a partir del 2035. La conferència havia d'acabar divendres, però es va prolongar més d'una jornada

amb un forcejament negociador dur entre els països en lliça i en un ambient que va fer recordar el fracàs de la cimera de Copenhaguen (2009). L'acord deixa un sabor agre dolç i ha estat rebut amb duríssimes crítiques per les organitzacions socials, que el titllen de "decebedor".

Al plenari, els prop de 200 països reunits a la cimera van tancar el pacte que fixa el nou objectiu col·lectiu quantificat de finançament climàtic, que reemplaçarà l'anterior (de 100.000 milions de dòlars anuals per al 2020).

Els països desenvolupats han d'aportar 300.000 milions de dòlars a l'any per al 2035 per ajudar els països més pobres en la seva acció climàtica (reduir emissions, endinsar-se en una economia baixa en carboni i adaptar-se als efectes del canvi climàtic).

Els recursos hauran de servir, doncs, perquè aquests països deixin de dependre del carbó, el petroli i el gas, que provoquen el sobreescalfament del planeta i defensar-se davant dels estralls del clima extrem.

Per això, podran comptar amb "una àmplia varietat de fonts, públiques i privades, bilaterals i multilaterals", cosa que dóna un ampli marge per a l'entrada de bancs privats.

La suma no s'acosta als 1,3 bilions de dòlars que demanaven els països en desenvolupament, però és tres vegades la suma de 100.000 milions de dòlars anuals per al 2020 acordat el 2009.

Els defensors de l'acord tenen l'esperança que els 300.000 milions de dòlars siguin el motor que faci mobilitzar i fluir més diners en el futur en aquesta direcció.

Una aprovació atípica amb queixes de l'Índia

Però la resolució no va tenir les característiques del consens que sol caracteritzar aquestes reunions. I, per això, algunes nacions en desenvolupament es van mostrar furioses, es van sentir ignorades.

El president de la COP29, Mukhtar Babaiev, va donar el vistiplau a l'acord abans que cap nació tingués l'oportunitat de parlar. I quan ho van fer, ho van criticar per ser injust amb elles, per no ser suficient o acusant les nacions riques de garrepes.

"És una suma insignificant; lamento dir que no ho podem acceptar", va dir la negociadora índia Chandni Raina, que va repetir que l'Índia s'oposava als aplaudiments entusiastes.

El paquet final que es va aprovar "no parla ni reflecteix ni inspira confiança que sortirem del greu problema del canvi climàtic", va dir Raina de Índia. "L'objectiu (300.000 milions de dòlars per al 2035) és massa petit, massa llunyà. El 2035, està massa lluny". "Ens oposem absolutament als mitjans injustos seguits per a l'adopció", va dir Raina.

En nom de gairebé 50 de les nacions més pobres del món, Evans Davie Njewa, de Malawi, va ser més suau, i va expressar el que va anomenar reserves amb l'acord.

El secretari general de l'ONU, Antonio Guterres, va dir en una publicació a X que esperava un "resultat més ambiciós", encara que ofereix "una base sobre la qual construir".

Alleugeriment a Europa

Alguns veuen a l'acord un alleujament després de les dures negociacions. Aquest és el cas de Wopke Hoekstra, comissari d'Acció Climàtica, que el va qualificar com a nova era de finançament climàtic.

"No era segur. Va ser dur, ja que estem en un moment de divisió, de guerra, amb un sistema multilateral que té dificultats reals; el fet que poguéssim aconseguir-ho en aquestes circumstàncies difícils és realment important", va dir Eamon Ryan, ministre de Medi Ambient d'Irlanda,

El secretari executiu del Conveni de Canvi Climàtic de l'ONU, Simon Stiell, va qualificar l'acord com una "pòlissa d'assegurança per a la humanitat", però "l'assegurança només funciona, si les primes es paguen íntegrament i a temps".

EE.UU. i la UE van proposar que les nacions desenvolupades augmentin el compromís de finançament climàtic a 300.000 milions de dòlars l'any després de la dura reacció contrària que van collir quan van posar sobre la taula 250.000 milions de dòlars.

Aquesta proposta va ser rebutjada inicialment per diversos grups de països i oenagés en estimar que era totalment insuficient.

Algunes claus a l'acord sobre finançament

L'acord suposa un lleuger avenç sobre la petició que també les grans potències emergents (Xina, Índia o Brasil) facin aportacions al finançament climàtic de les nacions pobres. En el capítol dels donants s'encoratja els països en desenvolupament a fer contribucions voluntàries a través de la cooperació Sud-Sud. Ara, aquests països estan exempts d'aquesta obligació ja que no figura al llistat compilat

per fer-ho al Conveni de Canvi Climàtic (1992). A més, es pot comptabilitzar en aquesta línia les aportacions que ja fa la Xina per exemple a través dels seus bancs de desenvolupament multilateral. Per a Valvanera Ulargui, directora de l'Oficina Espanyola de Canvi Climàtic, el pacte amplia doncs la base d'aquests països contribuents, encara que sigui de manera voluntària.

Pel que fa als fons destinats específicament per adaptació al canvi climàtic als països pobres, s'assenyala que els fluxos de diners per a aquesta finalitat s'han de triplicar, destinar-se als més països vulnerables i es reconeix que aquests diners han de ser majoritàriament públics. Per a les petites illes i els països menys avançats i els fons específics per a Àfrica: s'esmenta la necessitat d'augmentar les subvencions amb un pla per examinar les assignacions mínimes el 2026 i 2027.

Sobre si els fons han de ser subvencions o préstecs, es reconeix la necessitat de destinar diners públics, basats en subvencions i en condicions molt favorables, però no s'exigeix un compromís.

Implorar el pacte

El president de la COP29, Mukhtar Babaiev, va implorar dissabte les delegacions dels països a la conferència que intensifiquin el seu compromís per aconseguir un acord.

"Els demano que ara intensifiquin el seu compromís mutu per superar la bretxa que encara existeix", va dir en iniciar-se el plenari a les 18.00 hores. bon resultat en el nostre objectiu clau. Els ulls del món estan centrats en nosaltres", va dir.

"Després de la difícil experiència que estem vivint aquí a Bakú, necessitem assolir algun resultat, cosa que sigui mínimament acceptable en línia amb l'emergència que enfrontem", va assenyalar Marina Silva, ministra de Medi Ambient i Canvi Climàtic del Brasil, que acollirà la COP30 l'any que ve.

El nou objectiu ha de reemplaçar el compromís anterior dels països desenvolupats de proporcionar 100.000 milions de dòlars per any en finançament climàtic per al 2020. Aquest objectiu es va complir dos anys després, el 2022, i expira el 2025.

"Posar tot el sistema financer a treballar per recolzar les transicions dels països en desenvolupament"

"La meta de 300.000 milions de dòlars no és suficient, però és un important pagament inicial cap a un futur més segur i més equitatiu", va dir el president de l'Institut de Recursos Mundials, Anil Dasgupta. "Aquest acord ens posa al punt de partida. Ara està en marxa la carrera per recaptar molt més finançament climàtic d'una varietat de fonts públiques i privades i posar tot el sistema financer a treballar per donar suport a les transicions dels països en desenvolupament".

El centre de la disputa

El centre de la disputa ha estat el muntant de finançament directe en ajuda climàtica. Els països rics han ofert 300.000 milions de dòlars anuals les últimes hores, però el grup de nacions en desenvolupament demanava 500.000 milions de dòlars.

Les discussions tractaven de determinar de quina manera la Xina i l'Àrabia Saudita i altres potències emergents haurien de contribuir a la provisió de finançament climàtic a les nacions en vies de desenvolupament.

La Xina va explicar a principis d'aquesta setmana que només contribuiria amb finançament climàtic de manera voluntària.

El segon esborrany demanava a tots els actors socials que destinin a les nacions en desenvolupament almenys 1,3 bilions de dòlars (amb b) anuals per a l'any 2035 per a l'acció climàtica.

I dins aquesta suma, les nacions desenvolupades estaran obligades a aquests 300.000 milions de dòlars. Aquests diners s'aportaran amb "una àmplia varietat de fonts, públiques i privades, bilaterals i multilaterals", incloses altres alternatives (bancs multilaterals de desenvolupament, impostos a combustibles fòssils i possibles gravàmens a activitats intensives en l'ús de carboni).

El temor de les nacions en vies de desenvolupament és que s'opti preferentment per préstecs que podrien engrandir el deute de nacions ja depauperades, per la qual cosa van demanar que es concreteness les xifres que aportessin els països en concepte de subvencions però sense èxit.

Llum verda als mercats de carboni mundials

Els països també van acordar l'adopció de l'article 6 de l'Acord de París, que crea mercats per intercanviar drets o certificats de reducció d'emissions, una idea que es va establir per ajudar les nacions a treballar juntes per reduir els gasos. L'acord havia fet els primers passos quan, a la primera setmana de la cimera de Bakú, es va aconseguir aclarir els estàndards dels projectes que podrien ser vàlids per a aquest fi: tots aquells que mostrin que donen lloc a reduccions de gasos (energia neta, protecció de boscos tropicals o manglars, canvis a tecnologies eficients...). L'article 6 de l'Acord de París insta els països a cooperar per reduir les seves emissions de carboni; i en virtut d'aquest mercat, un país pot comprar o vendre crèdits de carboni que hagi obtingut mitjançant la reducció de les emissions sota control de l'ONU. Segons la presidència de l'Azerbaidjan, la creació del Mercat de Carboni de l'ONU podria desbloquejar fluxos d'inversió de 250.000 milions de dòlars a l'any, cosa que podria facilitar als països el compliment dels seus plans d'acció climàtica que cada cop han de ser més ambiciosos. L'acord aconseguit va aixecar reaccions contràries, ja que és una de les fórmules controvertides de la política mediambiental. Per exemple, per a l'organització Greenpeace, els mecanismes de mercat de carboni acordats són una estafa, en permetre a la indústria fòssil compensar les noves emissions. Kelly Stone, analista política sènior d'ActionAid USA, va dir que "els mercats de carboni que permeten la compensació són essencialment permissos per seguir emetent gasos, no són acció climàtica" preventiva, va concloure. /EFE

Jornada de queixa i plantada

La jornada, com s'ha dit, va ser molt tensa, tant que delegats dels països pobres i de les petites illes van abandonar temporalment les converses frustrats per la qual cosa van considerar una operació per excloure'ls de les deliberacions. "Hi ha un acord per tancar i no estem sent consultats. Som aquí per negociar, però marxem perquè en aquest moment no sentim que se'ns escolti", va dir el cap del grup negociador dels països insulars, el ministre de Samoa Cedric Schuster.

Alguns estats de Llatinoamèrica i el Carib, que van intentar mediar entre els menys desenvolupats i els països rics, es van resistir que la cimera de Bakú acabés sense acord.

"Si les necessitats són d'1,3 bilions de dòlars anuals per a fluxos de diners de rics a pobres, aleshores 300.000 (la quantitat que assumiria les nacions riques) són engrunes", va declarar Juan Carlos Monterrey, el delegat de Panamà.

“No podem sortir de Bakú com de Copenhagen”, va afegir en referència a la cimera del clima celebrada a la capital danesa el 2009, una trobada que la comunitat climàtica internacional va considerar un fracàs, en no aconseguir cap acord.

La jove activista climàtica Greta Thunberg, va qualificar de “desastre” aquest esberrany.

Totes les mirades cap a Aràbia

Els diferents textos adoptats inclouen una referència vaga però no específica al Balanç Global de l'any passat (l'anàlisi dels avenços des de l'Acord de París del 2015), aprovat a Dubai, i on es va incloure l'acord d'emprendre una transició per abandonar els combustibles fòssils.

Això es va aconseguir l'any passat; però ara a Bakú no s'ha repetit explícitament aquesta crida pel bloc d'Aràbia.

Durant tota la conferència, va ser molt criticat el paper d'Aràbia Saudita, de membres del grup àrab i d'altres països, que van continuar rebutjant la idea de ratificar l'acord de la COP28 de l'any passat a Dubai.

La ministra d'Afers Estrangers alemanya, Annalena Baerbock, va expressar la frustració per una declaració d'àudio per WhatsApp. "Estem enmig d'un joc de poder geopolític per part d'uns pocs estats que utilitzen combustibles fòssils", va dir. "Estan jugant a esquena dels països més pobres i vulnerables".

Reacció contundents en contra

“Decebedors, inadequats, un pas enrere”

L'organització WWF, de tarannà moderat, considera que els resultats de la cimera del clima són “decebedors, inadequats i un pas enrere”, sobretot pel que fa a l'acord de finançament.

“Els resultats estan molt lluny de satisfer les necessitats dels països en desenvolupament, i, a més, la COP tampoc no ha servit per enviar un senyal clar sobre la necessitat de reduir ràpidament les emissions i eliminar progressivament els combustibles fòssils”, segons explica Manuel Pulgar-Vidal, director mundial de Clima i Energia de WWF, exministre de Medi Ambient del Perú i president de la COP20 del Perú. "El compromís de 300.000 milions de dòlars anuals per al 2035 està molt lluny d'aquesta ambició, queda massa lluny en el futur i no està en línia amb el que es necessita per donar suport a una acció climàtica vital als països en desenvolupament", afegeix.

El pacte inclou un full de ruta per augmentar el finançament fins a 1,3 bilions de dòlars per als països en desenvolupament, però “això dona poques raons per confiar que s'assoleixi aquest nivell de finançament”.

“El que necessiten els països del sud global són subvencions, però aquest acord obre la porta també a crèdits i finançament privat, cosa que augmentarà el deute del sud global i no resol els problemes a què la crisi climàtica els enfronta”, ha declarat Pedro Zorrilla Miras, representant de Greenpeace Espanya a la COP29: “Si els països del Nord global argumenten que no hi ha prou fons públics per a finançament climàtic internacional, cal recordar els milers de milions de dòlars que obtenen de benefici cada any les companyies de petroli i gas; els hem de passar la factura de la crisi climàtica que han provocat.

L'Aliança per la Solidaritat – ActioAid considera decepcionant l'acord. Els països del nord global no han estat capaços d'acordar una xifra adequada que respongui al repte de l'emergència climàtica i allò recollit a l'Acord de París” ha assenyalat Isabel Iparraguirre, responsable de Transició Ecològica a Alianza-ActionAid. L'organització assenjala que no s'esmenta de forma explícita que aquest finançament es faci amb subvencions i fons públics com demanaven els països del sud global i la societat civil i, en canvi, s'obre la porta a ampliar què es pot comptabilitzar com a finançament climàtic. "Així les operacions i inversions del sector privat, els fluxos de bancs multilaterals de desenvolupament, i altres operacions i fonts alternatives" es podran comptabilitzar com a part del finançament climàtic per als països en desenvolupament", diu aquesta entitat. "No prioritzar les subvencions incrementarà el deute dels països del sud global que ja s'enfronten a crisis de deute" ha apuntat Iparraguirre.

Informació publicada al diari La Vanguardia. Diumenge, 24 de novembre del 2024.

Acord in extremis a la COP29: els països pobres accepten 300.000 milions de dòlars anuals en ajudes climàtiques

L'aportació queda lluny del bilió que reclamaven, però triplica els fons als quals s'havien compromès fins ara

ACN - Barcelona - 24 NOV 2024

El riu Casamance, que centra el projecte per combatre la salinització del seu delta / ACN

Els països en vies de desenvolupament han acceptat 300.000 milions de dòlars cada any en ajudes climàtiques dels països rics. Així consta en l'acord de la cimera del clima que s'ha tancat in extremis la matinada de diumenge a la COP29 de Bakú, a l'Azerbaidjan. Aquests diners aniran destinats a cobrir els costos de la transició energètica, de l'adaptació al canvi climàtic i dels desastres naturals causats per l'escalfament global del planeta. L'aportació queda lluny del bilió de dòlars anuals que reclamaven els països pobres, però triplica el compromís anual que fins

ara havien fet els països rics amb el finançament climàtic.

El pacte arriba després de dues setmanes de negociacions i una recta final de converses complicada en què fins i tot algunes delegacions, com la del grup de nacions en illes petites, s'havien aixecat de la taula.

El president de la COP29, el dirigent azerbaidjanès Mukhtar Babayev, i Simon Stiell, el secretari executiu de la Convenció Marc sobre el Canvi Climàtic, s'han abraçat per celebrar l'acord. Tanmateix, poc després la representant de l'Índia ha rebutjat "l'adopció injusta" del pacte. "És una xifra miserable", ha dit Chandni Raina.

La COP "econòmica"

La COP29 tenia com a objectiu augmentar les ajudes als països en vies de desenvolupament per fer una transició ecològica de les seves economies, així com incrementar els fons per a l'adaptació a les conseqüències de l'escalfament global, com poden ser sequeres, incendis o inundacions.

És un dels punts de l'Acord de París pendent de concretar. El pacte climàtic estableix que s'ha de limitar l'augment de la temperatura global a 1,5° i com a molt per sota dels 2°, però també recull que els països desenvolupats haurien d'assumir "el lideratge en la prestació d'ajuda financera als països menys dotats i més vulnerables".

Ja que gran part dels diners els han d'aportar els països rics, una de les principals qüestions a la taula dels negociadors ha estat quines quantitats es comprometen a pagar i en quin termini de temps.

Una de les vies per incrementar aquest finançament i que era, precisament, el gran tema de debat a la COP29, és el Nou Objectiu Col·lectiu Quantificat (NCQG, per les sigles en anglès), un mecanisme pactat el 2009, a la COP15 de Copenhaguen, pel qual els països desenvolupats es van comprometre a mobilitzar conjuntament 100.000 milions de dòlars anuals de finançament climàtic fins al 2020 amb el propòsit d'ajudar els països en vies de desenvolupament a reduir les emissions de gas i a adaptar-se al canvi climàtic.

El compromís es va superar el 2022, quan la despesa a escala global en finançament climàtic va ascendir fins als 115.000 milions de dòlars. Una quantitat que, tanmateix, es considera insuficient per assolir els objectius de l'Acord de París.

La Climate Action Network, que agrupa 1.900 associacions de la societat civil d'arreu del món, havia reclamat als països rics almenys un bilió de dòlars anuals en subvencions climàtiques per als països en vies de desenvolupament.

Informació publicada al Diari de Girona. Diumenge, 24 de novembre del 2024.

L'acord financer de la COP29 decep el Sud Global

Els països en desenvolupament consideren que els 300.000 milions de dòlars anuals compromesos pel Nord per ajudar-los a lluitar contra el canvi climàtic són insuficients i arriben "massa tard"

Anna Balcells – BARCELONA - 24 novembre 2024

Sala buida de la COP29, clausurada aquest diumenge a Bakú (Azerbaidjan) EFE.

L'acord sobre finançament climàtic assolit in extremis la matinada de diumenge a la COP29 –els països rics es comprometen a pagar, d'aquí al 2035, 300.000 milions de dòlars anuals (uns 287.000 milions d'euros) als països en desenvolupament per ajudar-los a abandonar les energies fòssils, adaptar-se al canvi climàtic i mitigar-ne els efectes– ha estat rebut amb una barreja de decepció i indignació als estats de l'anomenat Sud Global.

L'acord preveu que el món en desenvolupament rebi, durant la pròxima dècada, 1,3 bilions de dòlars anuals per descarbonitzar les seves economies i afrontar els impactes del clima extrem. D'aquesta suma, només 300.000 milions de dòlars provindrien en la forma que més convé aquests països,

és a dir, ajudes i crèdits a baix interès a càrrec dels països rics. La resta, fins als 1,3 bilions, vindria d'inversors privats i d'altres fonts potencials que encara s'han d'acordar, com ara impostos sobre els combustibles fòssils.

Poc després que s'anunciés el pacte, un dia després del tancament oficialment previst de la cimera, el Grup de Negociadors Africans, un influent bloc de països en desenvolupament, considera que el compromís del Nord Global representa "massa poc" i arriba "massa tard" per al continent. "Estem extremadament decebuts per la falta d'avenços en temes crítics per a Àfrica", ha explicat el kenyà Ali Mohamed, president del grup. "Àfrica continuarà fent sonar l'alarma sobre el caràcter inadequat del finançament climàtic".

Mohamed Adow, director del centre d'estudis Power Shift Africa, ha qualificat la cimera de "traïció a la gent i al planeta per part dels països rics que diuen prendre's seriosament el canvi climàtic". En termes semblants, la representant índia a la cimera, Chandni Raina, ha rebutjat "l'adopció injusta" del pacte tot denunciant que els 300.000 milions d'euros anuals compromesos pel Nord representen "una xifra miserable".

La ministra colombiana de Medi Ambient i Desenvolupament, Susana Muhamad, ha retret que en la COP29 acabada de clausurar a Bakú (Azerbaidjan) "han primat tota mena d'interessos geopolítics excepte el clima, i per això part del resultat és l'objectiu de finançament més modest a què es podia arribar". Per Muhamad, que va ser també presidenta de la recent COP16 de Cali (Colòmbia) sobre biodiversitat, el resultat de les presidencials dels EUA ha empès els delegats a buscar un acord que, amb Trump –partidari de retirar el seu país de l'Acord de París– a la Casa Blanca, seria més complicat d'assolir.

Per la seva banda, l'exvicepresident nord-americà Al Gore ha opinat que, si bé l'acord d'última hora de Bakú "impedeix el fracàs immediat, està lluny de ser un èxit". "Hem de transformar la decepció en determinació".

En la mateixa línia, el cap de la Convenció Marc de l'ONU sobre Canvi Climàtic, Simon Stiell, ha admès que el pacte assolit la matinada de diumenge té mancances. "Cap país ha aconseguit tot el que volia. Marxem de Bakú amb una pila de feina per fer".

També el secretari general de l'ONU, António Guterres, reconeix que esperava un acord “més ambiciós amb relació a l'escala del gran repte que afrontem” però considera que, amb tot, el text suposa “una base sobre la qual construir”.

A l'altre extrem, el president dels EUA, Joe Biden, ha expressat un to més optimista: “Tot i que tenim encara feina substancial per endavant per assolir els nostres objectius climàtics, el resultat [de la COP29] ens hi acostava un graó més”.

Pel comissionat pel clima de la Unió Europea (UE), Wopke Hoekstra, participant a la cimera, la COP29 “serà recordada com l'inici d'una nova era en el finançament climàtic”. L'acord final, hi afegeix, és “ambiciós i realista i augmenta la base de contribució” als costos de l'acció climàtica als països del Sud Global. La mateixa idea ha expressat la presidenta de la Comissió Europea, Ursula von der Leyen, per qui l'acord “impulsarà inversions en la transició neta, reduint emissions i creant resiliència al canvi climàtic”. “La Unió Europea continuarà liderant la situació i centrant el seu suport en els més vulnerables”, hi ha afegit.

Informació publicada al diari El Punt Avui. Diumenge, 24 de novembre del 2024.

La COP29 aprova ‘in extremis’ un acord de finançament

Els països rics es comprometen a pagar 300.000 milions de dòlars anuals d'aquí al 2035 per ajudar-los a retallar emissions

Guterres celebra el pacte tot i admetre que li falta ambició

Anna Balcells – BARCELONA - 23 novembre 2024

Un grup d'activistes, reclamant un finançament climàtic just, aquest dissabte a Bakú EFE

Un dia més tard de la clausura oficial, prevista per divendres passat, i després de moments crítics i caòtics en el tram final de la negociació, les parts participants a la Conferència de l'ONU sobre el canvi climàtic de Bakú (Azerbaidjan) han acordat aquest diumenge de matinada que els països rics paguin, d'aquí al 2035, un total de 300.000 milions de dòlars anuals (287.000 milions d'euros) als països en desenvolupament per ajudar-los a finançar l'acció climàtica.

Aquest era el principal punt de la conferència: el finançament climàtic, és a dir, la suma total de diners que els països del Nord Global estaven disposats a posar damunt

la taula per ajudar els països del Sud Global a abandonar els combustibles fòssils i retallar les seves emissions de CO₂ i adaptar-se als efectes de la crisi climàtica.

En un plenari interromput en diverses ocasions per ultimar els detalls del text a negociar, els prop de 200 països reunits a la cimera han segellat finalment l'acord de la nova meta de finançament climàtic, que substituirà l'anterior, establerta en 100.000 milions de dòlars anuals. Els negociadors han passat les dues darreres setmanes discutint a Bakú els detalls d'aquest objectiu, que fixa la suma d'1,3 bilions de dòlars anuals per al 2035, si bé d'aquesta quantitat només 300.000 milions s'hauran de proveir a través d'ajudes públiques i mobilització de fons privats amb suport públic.

El president de la COP29, el dirigent azerbaidjanès Mukhtar Babayev, i Simon Stiell, secretari executiu de la Convenció Marc sobre el Canvi Climàtic, s'han abraçat per celebrar l'acord mentre la representant de l'Índia ha rebutjat “l'adopció injusta” del pacte. “És una xifra miserable”, ha dit Chandni Raina. Per la seva banda, el secretari general de l'ONU, António Guterres, ha reconegut que “arribar a un acord a la COP29 era essencial per mantenir viu el límit d'escalfament global d'1,5°C”. Per Guterres, hagués estat necessari un resultat més ambiciós, “tant en matèria financera com de mitigació”, però considera que l'“acord aconseguit proporciona una base sobre la qual construir”.

L'acord tardà ha esvaït finalment el fantasma del col·lapse que ha planat tot el dissabte sobre la COP29. El moment més complicat s'ha produït a la tarda, quan els delegats dels petits estats insulars i alguns d'africans han abandonat la sala de negociació com a mostra de rebuig a l'última proposta de la presidència tot denunciant que no se sentien escoltats.

“La gran lluita és la xifra”, havia resumit l'enviat especial del clima de Panamá, Juan Carlos Monterrey. Els països rics havien elevat l'objectiu de 250.000 milions de dòlars anuals pel 2035 que marcava l'esberrany de la cimera, a 300.000 milions, però el G-77 –que aplega més de 130 països del Sud Global i la Xina– reclamava pujar aquesta xifra als 500.000 milions de dòlars anuals per al 2030.

Al vespre, i després d'hores de confusió sobre el destí final de la cimera, la presidència ha convocat una sessió plenària per mirar d'acostar posicions entre països rics i pobres.

Mercat d'emissions

Amb tot, unes hores abans ha arribat un acord sobre el comerç d'emissions de carboni i la creació d'un mercat mundial regulat per complir amb els objectius de l'article 6 de l'Acord de París.

Aquest article insta els països a cooperar per reduir les seves emissions de carboni, de manera que un país pot transferir a un altre els crèdits de carboni que hagi obtingut mitjançant la reducció de les seves emissions.

Això suposa que els estats que alliberin poc CO₂ poden vendre drets d'emissió als que més en generen, sota la gestió de l'ONU, amb garanties de comptabilitat i registre d'intercanvi. L'acord, però, ha aixecat una onada de reaccions en contra, com la de Greenpeace, per qui els mecanismes de carboni pactats són una “estafa”, al permetre a la indústria fòssil compensar les noves emissions.

Informació publicada al diari El Punt Avui. Dissabte, 23 de novembre del 2024.

La COP29 entra a la pròrroga pel desacord en el finançament climàtic

Les nacions riques haurien d'aportar 250.000 milions de dòlars a l'any el 2035

Antonio Cerrillo – Barcelona - 23/11/2024

Activistes a Bakú ahir demanant als països rics que financin la lluita contra el canvi climàtic. Murad Sezer / Reuters

La conferència del clima de Bakú, a l' Azerbaidjan, va entrar ahir a la nit en període de pròrroga després d'haver esgotat sense acord el termini inicialment previst per a la negociació. La presidència de la COP va presentar ahir un segon esborrany amb aromes salomòniques. Grans xifres, però demorades en el temps. La nova proposta sobre finançament climàtic per a les nacions en desenvolupament volia aconseguir a

totom; però no va aconseguir a gairebé ningú. El pla rescata la gamma alta de quantitats financeres estudiades (llançada per les nacions pobres), però situant-les en un horitzó llunyà (com desitgen les nacions desenvolupades). El consens semblava llunyà ahir a la nit.

La proposta exhorta tots els actors socials a ampliar aquest finançament fins a reunir 1,3 bilions (amb b) de dòlars a l'any a partir del 2035 fent provisió de recursos "públics i privats". La referència al finançament privat obre la porta que, a més de la banca multilateral, inclogui bancs privats, empreses i altres solucions "innovadores", com ara impostos als hidrocarburs, als multimilionaris o gravàmens al transport aeri o marítim.

I dins d'aquesta suma total, es reclama específicament que els països desenvolupats marquin el pas i assumeixin aquest lideratge demanant que mobilitzin 250.000 milions de dòlars per any per al 2035 (sempre per a les nacions en desenvolupament). Aquests diners també procedirien de "totes les fonts públiques i privades".

A més, "es convida" que les potències emergents o països en desenvolupament facin "aportacions addicionals" als països del sud. Però aquesta seria una assistència financera voluntària, exempta d'un compromís obligatori, una cosa que rebutgen de totes totes la Xina, l' Índia, els emirats del golf Pèrsic, Singapur, el Brasil o Mèxic i altres potències emergents, classificades com "països en desenvolupament", per l'ONU.

Però la proposta va ser mal acollida. "Estic molt enfadat. És ridícul. Simplement ridícul", va dir Juan Carlos Monterrey Gómez, delegat de Panamà, que va qualificar la quantitat proposada com massa baixa. "Sembla que el món desenvolupat vol que el planeta es cremi", va afegir.

Un negociador europeu va indicar a Reuters que el nou esborrany de l'acord no incorporava un nombre de països suficient per suportar el finançament, que recauria sobretot en la UE, Austràlia, els EUA, la Gran Bretanya, el Japó, Noruega, el Canadà, Nova Zelanda i Suïssa.

"Desitgem nous contribuents", ha estat repetint Valvanera Ulargui, directora de l'Oficina Espanyola de Canvi Climàtic. El text reconeix les actuals limitacions fiscals i els costos cada vegada més grans que suposa adaptar-se als efectes del canvi climàtic. I, per aquesta raó, demana de donar prioritat a l'ús dels recursos a les nacions més vulnerables.

Mentrestant, l'altre punt d'atenció era la resolució sobre reducció d'emissions, cosa que ha motivat friccions entre els països àrabs. L'any passat, a la cimera de Dubai (COP28), es va acordar emprendre la transició "cap a l'abandonament dels combustibles fòssils". Tot i això, aquest any l' Aràbia Saudita s'ha negat a ratificar el compromís. En aquest context, ha transcendit el malestar dels Emirats Àrabs Units, el delegat del qual va retreure aquesta posició al seu veí de l' Aràbia Saudita. "Totes les parts han de complir el que van acordar", va explicar el seu portaveu en una reunió, va informar The Guardian . L' Aràbia Saudita replica que "no acceptarà cap text que apunti a sectors específics, incloent-hi els combustibles fòssils".

Informació publicada al diari La Vanguardia. Dissabte, 23 de novembre del 2024.

Els països rics ofereixen pagar a 250.000 milions de dòlars anuals al Sud Global

Els països insulars del Pacífic i els negociadors africans veuen insuficient la proposta recollida a l'últim esborrany de la COP29

La cimera acaba oficialment avui, però la manca d'acord pot allargar-la al cap de setmana

R. Bruna - Barcelona - 22 novembre 2024

La Conferència de les Nacions Unides sobre el Canvi Climàtic, la COP29, ha arribat aquest divendres a la seva última jornada sense perspectives d'un acord imminent i, com ja és habitual en aquestes reunions, va de camí de prorrogar-se durant el cap de setmana.

A l'últim esborrany presentat avui per la presidència àzeri de la COP29 els països desenvolupats, el Nord Global, ofereixen augmentar fins a 250.000 milions de dòlars anuals (uns 240.022 milions d'euros) la seva contribució per a l'objectiu d'1,3 bilions de dòlars anuals (uns 1,24 bilions d'euros) per al 2035.

La proposta, però, no ha convençut les nacions més afectades per l'escalfament global. El països insulars del Pacífic han expressat que la xifra és insuficient "per protegir amb eficàcia el nostre món dels impactes més catastròfics del canvi climàtic". De la seva banda,

els negociadors africans ha rebutjat l'oferta perquè creuen que és "totalment inacceptable i inadequada". Els grups ecologistes han qualificat d'"inadequat i allunyat de la realitat dels impactes climàtics" el text plantejat per la presidència de la COP29.

Activistes climàtics, protestant aquest divendres a la COP29, a Bakú IGOR KOVALENKO / EFE.

La principal qüestió que es dirimeix a la cimera de Bakú (Azerbaidjan) és el "finançament climàtic". És a dir, quants diners estan disposats a posar damunt la taula els països del Nord Global perquè els països del Sud Global, abandonin els combustibles fòssils per retallar les seves emissions de CO₂ i s'adaptin als efectes de la crisi climàtica. Una crisi provocada en bona part pel petroli, carbó i gas que els països rics

han cremat durant dècades per impulsar el seu creixement.

Informació publicada al diari El Punt Avui. Divendres, 22 de novembre del 2024.

Els negociadors de la COP29 no posen xifres al finançament climàtic

La Unió Europea i l'ONU avisen que el text actual és "inacceptable" i fan una crida als estats a arribar a un bon acord

R. G – barcelona - barcelona - 21 novembre 2024

Activistes pel clima en un acte de protesta a la cimera de Bakú ANATOLY MALTSEV / EFE.

La presidència de la COP29 ha publicat aquest dijous un text que recull les propostes dels països sobre el nou objectiu de finançament climàtic col·lectiu que es negocia en la cimera del clima de Bakú que no inclou xifres i que no sembla que hagi de desencallar les negociacions per arribar a un acord satisfactori, segons informa Efe.

El document, de deu pàgines, no especifica la quantitat de diners que s'haurien d'invertir per finançar la transició i adaptació climàtica al món, i especialment en els estats en desenvolupament, on el principi de responsabilitats comunes però diferenciades de l'Acord de París suggereix que aquesta transició sigui pagada en part pels països rics.

Sí que mostra les diferents visions sobre la transparència necessària en el finançament climàtic per part dels estats en desenvolupament i per part dels països rics. Els primers, entre els quals hi ha la Xina, demanen transparència només per als països desenvolupats i els segons ho exigeixen per a tots.

El text, en tot cas, no és ni tan sols un primer esborrany d'acord sinó una mera "compilació de propostes" dels països que posa la presidència de la COP29 a la disposició de les parts negociadores, i del qual no se sap encara quantes noves versions hi haurà.

Tot i això, ja ha provocat l'alarma de diversos actors internacionals. El comissari europeu d'Acció Climàtica, Wopke Hoekstra, ha qualificat d'"inacceptable" el text. "Ens hem d'assegurar que comptem amb una infraestructura molt millor, que la major part del finançament del sector públic per a l'adaptació quedi més clara", ha assenyalat el comissari.

També s'ha mostrat preocupat el secretari general de les Nacions Unides, António Guterres, que ha demanat als estats que donin una "gran empenta" a la negociació. "El fracàs no és una opció", ha avisat Guterres, per a qui un acord és essencial per garantir que tots els països poden fer la transició energètica necessària per reduir emissions contaminants i protegir-se dels "desastres climàtics".

Informació publicada al diari El Punt Avui. Dijous, 21 de novembre del 2024.

Impacte climàtic

Josep Huguet 17 NOV 2024

Ha començat el COP29 la cimera anual de l'ONU contra la crisi climàtica, amb importants resistències a canviar el model econòmic. Els estats productors de combustibles fòssils i els estats en vies de desenvolupament que no tenen prou mitjans per fer la transformació verda, en són els principals obstacles. A dins d'Europa mateix hi ha divisió d'opinions sobre el ritme del canvi i, per acabar-ho d'arreglar, un partit que pretén monopolitzar la bandera del patriotisme espanyol com el PP, ha bloquejat aquesta setmana el nomenament de la ministra de Transició ecològica, Teresa Ribera, com a vicepresidenta del ram a la Comissió Europea; i tot per llençar una cortina de fum sobre les greus responsabilitats polítiques que acabaran en judicials per la nefasta gestió de la Generalitat valenciana en la DANA amb més de 200 morts.

Situant-nos més a prop, he tingut accés a les aportacions que es van fer fa pocs dies en la primera jornada del cicle «Model econòmic i social en un context d'emergència climàtica», organitzada per la Comissió de Canvi Climàtic i Economia Circular de Col·legi d'Enginyers. Carme Llasat, catedràtica de Física de l'Atmosfera a la Universitat de Barcelona, va avisar que la situació climàtica actual presenta un gran canvi de temperatures per a finals de segle, superior al que s'havia dictaminat. L'increment accelerat de CO₂, les

emissions a escala global, fins i tot si es redueixen, ja no poden aturar els costos del canvi. Per això, la majoria d'experts ja abonen que cal incidir en la mitigació dels efectes i l'adaptació a la manca d'aigua, la pèrdua d'ecosistemes i la calor extrema.

Mar Reguant, investigadora ICREA al CSIC-IAE, va exposar que reduir una mica les emissions no millorava el problema, només alienta el procés. Així que cal apostar per les renovables que a la península Ibèrica poden tenir un gran recorregut. Els costos de descarbonitzar són cada vegada més econòmics, però requereixen capital i una inversió inicial notable.

Jeroen Van Den Bergh, professor ICREA a la UAB va advertir dels reptes per al creixement econòmic: els danys climàtics considerables a l'economia i l'augment dels costos de producció, així com la limitació del consum. La mateixa posada en marxa de les energies alternatives usa molta energia i té límits territorials. La descarbonització no significa anticreixement, però caldrà assolir el suport democràtic de la població als canvis de comportament en el consum. Per això, segons Jeroen, caldria un nou indicador agregat que substituïeixi el PIB, per un «PIB verd», que incorpori els factors ambientals en la valoració de la riquesa.

En la trobada es va informar que les temperatures superarien increments dels 2 °C i, probablement, fins i tot els 4 °C. L'esclafament no és homogeni. I per posar dos casos extrems tenim la zona més propera al pol Nord, a l'Àrtic i a la part de Sibèria, on ja s'han superat els 2 °C de més; amb la consegüent pèrdua del permagel i de les reserves de metà que amaga. I, per altra part, la regió Mediterrània on es preveu un augment dels riscos hidrometeorològics amb períodes més llargs sense pluja i precipitacions més intenses, amb increments de la durada de les ratxes seques del 7% si es produeix l'increment dels 1,5 °C.

Però, per fer front a l'emergència climàtica no només cal tenir en compte els aspectes tècnics i tecnològics, sinó temes econòmics i socials que influeixen en la seva acceleració i en el seu alentiment. I també sobre la crisi de biodiversitat que impacta directament sobre el benestar humà. La transició ha de ser justa i no deixar a ningú enrere, ni a nivell social ni a nivell territorial. I preveure l'impacte que pot tenir sobre les infraestructures existents i els usos actuals del territori per a incorporar-ho en la planificació territorial. Els recents aiguats que ja són repetitius, han mostrat com caldran canvis en el disseny urbanístic, en la gestió de les aigües, en els projectes arquitectònics valorant-ne l'eficiència energètica.

Tornant a Bakú, on es desenvolupa el COP29, el febrer del 2025, els estats haurien de presentar un nou pla amb objectius que superin els actuals que van presentar fa uns anys. La Unió Europea hauria de presentar un repte més alt que la seva actual promesa de reduir el 55% d'emissions el 2030. I els Estats Units també haurien de superar el compromís de Biden, la reducció del 50% el 2030. Amb Trump al poder això no succeirà. Paradoxalment, aquest alineament petrolier americà donarà avantatge al principal enemic dels EUA, la Xina, que està accelerant en el canvi de model energètic.

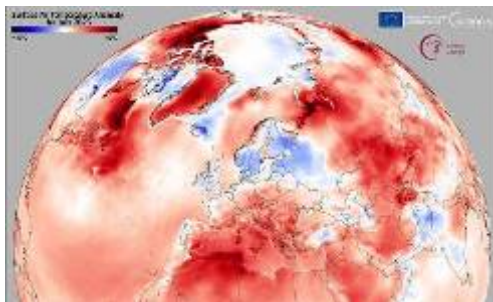
La cimera de Bakú és clau pel que fa al finançament de la transició. Els països signants de l'Acord de París han de consensuar un nou sistema de finançament per al 2025-2030, que permetria obtenir 1 bilió de dòlars anuals per als estats més pobres per poder-se adaptar als impactes del canvi climàtic. Aquests diners han de sortir dels països rics, com els Estats Units o els de la UE. Curiosament, la Xina encara no figura en la llista de rics i això complica les coses. Veurem com acaba.

Article d'opinió publicat al diari Regió 7. Diumenge, 17 de novembre del 2024.

El món s'estanca en la lluita contra l'escalfament global i s'encamina a un clima "extrem"

Un grup d'investigadors alerta que la tornada de Trump empitjorarà els pronòstics

J. Guillamon – barcelona - 14 novembre 2024

Imatge del planeta obtinguda amb el Copernicus Sentinel l'agost del 2023 COPERNICUS CLIMATE CHANGE SERVICE DATA.

Els governs s'han estancat en la lluita contra l'escalfament global i el món s'encamina a un clima "extrem" a finals de segle, segons els pronòstics de l'últim informe científic del Climate Action Tracker.

Aquest grup d'investigadors ha alertat que les previsions d'augment de temperatura no han millorat en els últims tres anys i apunten a un increment de 2,7° el 2100. És a dir, per sobre del límit de 2° que els governs es van comprometre a no sobrepassar en

els Acords de París del 2015 seguint les indicacions científiques. Climate Action Tracker alerta que la tornada de Donald Trump a la Casa Blanca empitjorarà els pronòstics.

Segons el Grup Intergovernamental d'Experts sobre el Canvi climàtic (IPCC, per les seves sigles en anglès), òrgan internacional de referència sobre el canvi climàtic, un escalfament global d'1,5° comporta riscos per als sistemes naturals i humans, però si s'aconsegueix no sobrepassar aquest límit, es podria contenir la intensitat dels episodis de calor extrema, les precipitacions intenses i els períodes de sequera, entre altres conseqüències.

En canvi, un increment de 2° respecte als nivells preindustrials suposarà un clima "extrem" en què s'arribaria "més sovint a llindars de tolerància crítics per a la salut i l'agricultura", segons l'IPCC.

Un any amb "progressos mínims"

El Climate Action Tracker constata els "progressos mínims" dels governs per aturar l'escalfament global del planeta, en línia amb els últims anys d'estancament de les polítiques climàtiques. "Malgrat l'escalada de la crisi climàtica amb incendis, tempestes, inundacions i sequeres sense precedents, les nostres previsions d'augment de la temperatura per al 2100 no han millorat des del 2021", diuen els experts, tot lamentant la "desconnexió" dels polítics entre "la realitat del canvi climàtic" i la "urgència" de prendre mesures.

Els millors pronòstics apunten a un augment d'1,9° el 2100 i els més pessimistes a 2,7°. Tanmateix, l'elecció de Donald Trump com a president dels EUA empitjorarà aquestes prediccions. Encara no saben fins a quin punt, però podria implicar fins a 0,04° més d'increment de la temperatura a finals de segle.

Un dels pocs aspectes positius que destaquen de les polítiques climàtiques actuals és el progrés de les renovables i l'ús dels vehicles elèctrics.

Per primera vegada, les inversions en energia neta dupliquen les dels combustibles fòssils, especialment el petroli i el gas, afirma aquest grup de científics. Per contra, les subvencions públiques als combustibles fòssils es mantenen en el seu màxim històric.

Per tot plegat, Climate Action Tracker insta els països participants de la cimera del clima de Bakú, la COP29, a reduir de forma "significativa" les seves emissions contaminants.

Informació publicada al diari El Punt Avui. Dijous, 14 de novembre del 2024.

El secretari general de l'ONU insta a invertir en la lluita contra el canvi climàtic

Guterres adverteix que si els països rics no ajuden els països en desenvolupament, la humanitat en pagarà el preu

El titular de Nacions Unides proposa nous impostos sobre l'aviació, el transport marítim i l'extracció de combustibles fòssils per finançar els esforços de transició climàtica

R. Bruna – Barcelona - 12 novembre 2024

El secretari general de l'ONU, António Guterres, aquest dimarts a la COP29 de Bakú EFE.

El secretari general de Nacions Unides (ONU), António Guterres, ha insistit aquest dimarts a la Conferència sobre el Canvi Climàtic, la COP29, que els països rics han d'ajudar els que estan en desenvolupament en els esforços de transició climàtica.

En la seva intervenció a la trobada de líders de la COP29 a Bakú, a l'Azerbaidjan, Guterres ha assegurat que el finançament de la lluita contra el canvi climàtic "no és caritat, és una inversió" i ha afirmat que "l'acció pel clima no és opcional, és imperativa". "El món ha de pagar o la humanitat en pagarà el preu", ha avisat.

Guterres no ha posat xifres a aquesta inversió, però ha exigint als països rics "bilions de dòlars" per lluitar contra el canvi climàtic. Segons una aliança global d'entitats civils, aquesta aportació hauria de ser d'uns 5 bilions de dòlars. "Els països en vies de desenvolupament no han de marxar de Bakú amb les mans buides", ha sentenciat. Segons ell, aquesta és "una història d'injustícia evitable", en què "els rics provoquen el problema" i "els pobres paguen el preu més alt".

En aquest context, el secretari general de l'ONU ha proposat nous impostos mundials sobre l'aviació, el transport marítim i l'extracció de combustibles fòssils per finançar els esforços de transició climàtica dels països desenvolupament.

El diplomàtic portuguès ha recordat que "cap país es lliura" de la destrucció climàtica, que de retruc afecta en l'economia mundial, amb perturbacions de la cadena de subministrament, augments del preu dels aliments per la pèrdua de collites i increments de les primes de totes les assegurances per la destrucció d'habitatges". I segons ell, "a menys que les emissions caiguin en picat i l'adaptació es dispari", "totes les economies s'enfrontaran a una fúria molt pitjor".

En aquest sentit, ha subratllat que "s'acaba el temps per limitar l'augment de la temperatura global del planeta a 1,5 °C", l'objectiu marcat als Acords de París del 2015. Guterres ha alertat que aquest any va camí de convertir-se en el més càlid registrat, per davant del rècord de 2023. És per això que ha recordat als governs que han de complir els compromisos de reducció d'emissions contaminants als quals es van comprometre en edicions passades de la trobada anual sobre el clima.

Brots verds

El responsable de l'ONU ha celebrat que l'any passat, per primera vegada, la quantitat invertida en xarxes i energies renovables va superar la despesa en combustibles fòssils i avui, a gairebé arreu, l'energia solar i l'eòlica són les fonts més barates d'electricitat. "La revolució de l'energia neta ja està aquí. Cap grup, cap empresa ni cap govern poden aturar-la. Però poden i han de garantir que sigui justa i prou ràpida com per limitar l'augment de la temperatura global a 1,5 °C", ha afegit.

La COP29 ja ha assolit el primer fruit a última hora de dilluns. Les parts han aprovat noves normes estrictes per a un mercat d'emissions de carboni centralitzat sota els auspicis de l'ONU. El secretari executiu de la Convenció Marc de l'ONU sobre el Canvi Climàtic, Simon Stiell, ha explicat que quan estiguin operatius, "aquests mercats de carboni ajudaran els països a aplicar els seus plans climàtics de manera més ràpida i econòmica, reduint les emissions". Stiell h afirmat que és essencial garantir que els països en desenvolupament es beneficien dels nous fluxos financers desbloquejats a través del mercat de carboni de l'ONU, on es compraran i vendran crèdits per impulsar el desenvolupament.

Informació publicada al diari El Punt Avui. Dimarts, 12 de novembre del 2024.

Arrenca a l'Azerbaidjan la conferència anual de l'ONU sobre el canvi climàtic, la COP29, amb el finançament com a prioritat

La cimera té lloc en un context de noves manifestacions extremes de l'escalfament global, com la que ha patit el País Valencià

Anna Balcells – Barcelona - 11 novembre 2024

El logotip de la Conferència de les Nacions Unides sobre el Canvi Climàtic COP29 fora de la seu de la cimera, que s'inaugura aquest dilluns a Bakú, Azerbaidjan FARID GAJRAMÁNOV / EFE.

Prop de 200 governs participaran en la Conferència de l'ONU sobre el Canvi Climàtic (COP29) que s'inaugura avui a Bakú, capital de l'antiga república soviètica d'Azerbaidjan, i que es prolongarà fins al pròxim 22 de novembre. L'objectiu general de la COP29, l'únic fòrum multilateral d'abast global amb poder de prendre decisions per combatre l'escalfament planetari, és aconseguir que els estats acordin i comparteixin plans d'actuació per fer front de manera conjunta a aquesta emergència i aju-

dar les comunitats que en resulten més afectades a ser més resilents i adaptar-se a la nova situació climàtica.

En aquest sentit, la prioritat de la conferència serà augmentar les inversions per fer possible aquest procés. Es tracta de fixar un nou objectiu financer (NCQG), un flux de diners des dels països rics als que tenen ingressos més baixos per ajudar-los a consolidar la transició cap a una economia sense emissions de carboni i a adaptar-se a l'impacte de la crisi climàtica. A més d'establir una suma –es parla de bilions de dòlars–, els negociadors de la COP29 hauran d'acordar un calendari precís per al subministrament d'aquests fons i decidir si han de ser majoritàriament en forma de subvencions en lloc de préstecs, per no agreujar la crisi de deute existent en molts dels països receptors. A més de la suma global, s'hauran de determinar els diversos objectius cap on s'hauran de canalitzar aquests diners, si cap a la mitigació de l'impacte del canvi climàtic (prevenció perquè no empitjori), a l'adaptació als seus efectes o a l'ajuda a països per gestionar els danys i les pèrdues per episodis climàtics que ja han tingut lloc o que no es poden evitar.

La cimera multilateral –a què assisteixen també ONG, sindicats, empreses, joves, comunitats indígenes, governs regionals, municipals, etc.– també posarà el focus en l'actualització dels NDC, els plans de cada estat amb els seus compromisos climàtics per anar abandonant els combustibles fòssils i evitar que l'escalfament del planeta superi el grau i mig respecte als nivells preindustrials.

La COP29 arrenca avui a Bakú en un context d'augment continuat de les emissions de gasos d'efecte hivernacle i de manifestacions extremes del canvi climàtic, com ara les recents inundacions al País Valencià, els huracans de l'Atlàntic i la sequera a l'Àfrica, que amenaça de fam milions de persones. El planeta, a més, va registrar, l'any passat, un rècord de temperatura, mentre que el 2024 va camí de superar l'objectiu de l'1,5 graus d'increment de les temperatures respecte als nivells preindustrials.

En l'àmbit polític, la conferència ve marcada per la victòria de Donald Trump, un negacionista climàtic que ja planeja tornar a retirar els EUA de l'Acord de París, segons avançava divendres The New York Times, i la polèmica per la celebració de la reunió a l'Azerbaidjan, un país altament dependent dels combustibles fòssils, principal causa de l'escalfament global. La presidència en mans d'un petro-estat podria frenar la negociació per accelerar la transició energètica.

Decreixement, la paraula tabú

La transició cap a les energies verdes, però, no és un objectiu que tothom vegi fàcilment a l'abast. “És evident que hem de fer una transició al 100% de renovables, perquè tenim un problema ambiental i climàtic brutal que hem d'aturar com més aviat millor perquè se'ns en va de mare. El que passa és que estem venent la idea que tenim la solució tecnològica a tots els problemes, que tenim unes tecnologies de substitució [de les fòssils], quan no les tenim. Les renovables aporten energia, són una ajuda, això és indiscutible, però no poden cobrir-ho tot, ni de bon tros. Tenen limitacions”, alerta el físic i investigador del CSIC Antonio Turiel.

“No tenim aquesta tecnologia i, a més, és probable que mai no la tinguem. Per tant, el que haurem de fer és reduir. I aquesta és la paraula tabú. El capitalisme està arribant a la seva fi; té problemes d'invibilitat, no funciona. És un sistema econòmic orientat al creixement infinit en un planeta finit. Home, alguna cosa havia de petar. De fet, ja n'estan petant moltes: tenim tots els problemes ambientals, que són una pila, tenim el canvi climàtic, la pèrdua de biodiversitat, la falta d'aigua, les substàncies contaminants que es dispersen...”, hi afegeix.

La solució passa pel decreixement, segons Turiel. L'investigador del CSIC distingeix entre el decreixement i el descens o la caiguda de l'extracció de recursos energètics, com ara el petroli i l'urani –bàsic per fer funcionar les centrals nuclears–, i de minerals crítics, com ara el coure i la plata, necessària per fabricar plaques fotovoltaïques. “El decreixement és una proposta de pilotar el procés de descens. El descens no el pots evitar; no és una qüestió de més inversió, de més tecnologia. Per tant, com que això és inevitable, intentem fer-ho de manera democràtica –n'hem de parlar entre tots– i, evidentment, planificada, no com s'està fent ara, amb mecanismes d'exclusió.”

1995

Es va celebrar la primera Conferència de les Parts de la Convenció Marc del Canvi Climàtic de l'ONU (COP). Des de llavors, les COP tenen lloc cada any a diversos continents. La del 2025 serà al Brasil.

Informació publicada al diari El Punt Avui. Dilluns, 11 de novembre del 2024.

Una aliança d'entitats civils reclama als països rics que paguin 5 bilions anuals en “deute climàtic al sud global”

Climate Action Network denuncia l'augment de presos polítics a l'Azerbaidjan abans de la COP29 de Bakú

J. Guillamon – barcelona - 11 novembre 2024

Una protesta a Bakú reclamant justícia climàtica i respecte als drets humans durant la COP29 ANATOLY MALTSEV / EFE.

La Climate Action Network (CAN), que agrupa 1.900 associacions de la societat civil d'arreu del món, ha reclamat aquest dilluns als països rics que paguin 5 bilions de dòlars als països en vies de desenvolupament per compensar els danys causats per l'escalfament global. “El Nord Global té un deute climàtic amb el Sud Global un deute pel clima”, ha dit aquest dilluns la directora executiva de la CAN, Tasneem Essop, en la COP29 de Bakú, la cimera del clima que buscarà un acord sobre les ajudes climàtiques als països en vies de desenvolupament.

Aquesta aliança d'entitats civils també ha denunciat l'augment de presos polítics i censura a l'Azerbaidjan, que enguany acull la gran trobada anual sobre el clima.

Una “repressió” contra els opositors del país, però també contra els defensors del clima, diuen en un comunicat. La CAN critica que “l'elevat cost del viatge i allotjament a Bakú per la COP29” és una “tàctica d'intimidació i exclusió” dels activistes climàtics dels països en vies de desenvolupament. Per tot plegat, la CAN exigeix que els estats amfitrions “garanteixin un espai cívic obert abans, durant i després” de la cimera.

Deute climàtic

La CAN ha demanat un acord a la COP29 que “prioritzi les subvencions directes” i que els països rics destinin “almenys 1 bilió de dòlars anuals en finançament públic com a part del compromís global de 5 bilions de dòlars anuals”.

“Els governs són capaços de trobar els diners que fan mal al món... troben els diners per finançar el genocidi a Gaza, per subvencionar la indústria dels combustibles fòssils. És inacceptable que vinguin a aquesta COP i diguin que no tenen els diners”, ha lamentat Essop.

Informació publicada al diari El Punt Avui. Dilluns, 11 de novembre del 2024.

Cimera contra la crisi climàtica

La victòria de Trump eleva l'ecoansietat i enterboleix la COP29

La COP29 d'Azerbaidjan ha d'arribar a un acord clau sobre els diners que rebran els països pobres per a la lluita climàtica

Sònia Sánchez – Barcelona - 11/11/2024

La cimera climàtica de l'ONU COP29 arrenca aquest dilluns a Bakú, Azerbaidjan. Aziz Karimov / Reuters

La victòria de Donald Trump als Estats Units dispara l'ecoansietat. L'onada expansiva del seu triomf arribarà aquest dilluns a Bakú, a l'Azerbaidjan, on arrenca la cimera anual de l'ONU contra la crisi climàtica, i reduirà les perspectives ja minses que s'hi arribi a un acord ambiciós. L'equip nord-americà que negociarà en aquesta cimera, la COP29, encara serà l'enviat per Joe Biden, que no deixa la presidència fins al 20 de gener del 2025. Però conscients que Trump tornarà a treure els Estats Units de l'Acord de París –com va fer en el seu primer mandat– i desfarà tots els seus esforços, aquest equip difícilment jugarà ja el paper clau que s'esperava.

El triomf del negacionisme climàtic en el segon país que més CO₂ emet del món i la constatació científica que aquest 2024 per primer cop s'ha superat ja el llindar d'1,5°C d'escalfament global són mals auguris per a aquesta cimera. Una trobada que ja arrencava amb poc entusiasme perquè torna a fer-se en un país petroler: el 48% de l'economia de l'Azerbaidjan depèn dels combustibles fòssils.

Però això no vol dir que no sigui una cimera clau. El tema central aquest cop, el que determinarà l'èxit o fracàs de la COP29, és el del finançament i això la fa molt important: sense diners no hi ha plans climàtics. A Bakú, els països signants de l'Acord de París han d'aprovar un nou sistema de finançament per al 2025-2030, que s'espera que pugui oferir almenys 1 bilió de dòlars anuals als estats més pobres perquè puguin reduir emissions i adaptar-se als impactes de l'emergència climàtica. Els països rics, com els Estats Units o la UE, són els que han de pagar la factura, i per això són els que més entebancs estan posant en la negociació d'aquest nou sistema, fins i tot amb el govern de Biden com a interlocutor. Però almenys l'equip del demòcrata treballa per tractar d'assolir consensos. Els acords de l'ONU no inclouen encara la Xina en el bàndol dels rics, ni tenen previst de fer-ho i, per tant, Pequín no ha d'aportar res a aquest fons.

La cimera anual de l'ONU se celebra a l'Azerbaidjan, un país on el 48% de l'economia depèn dels combustibles fòssils

Si aquests diners no s'aconsegueixen, serà difícil que el gran bloc de països pobres (més de la meitat dels països de l'ONU) puguin presentar plans climàtics amb objectius ambiciosos, que és l'objectiu de la pròxima cimera, la COP30, que se celebrarà l'any que ve al

Brasil. Aquests plans estatals, que inclouen tant mesures de reducció d'emissions com d'adaptació als impactes cada cop més greus de l'emergència climàtica, són el que en l'argot de l'ONU s'anomena NDCs (contribucions determinades nacionalment).

El febrer del 2025, tots els estats han de presentar un NDC nou amb objectius que superin els que fixen ara els NDC que van presentar fa uns anys. Però és molt probable que molts s'esperin a presentar-los al Brasil, durant la COP30. Així doncs, la Unió Europea hauria de presentar un compromís molt més alt que la seva actual promesa de reduir el 55% d'emissions el 2030. I els Estats Units també hauria d'anar més enllà de la reducció del 50% el 2030, que és l'actual compromís de l'administració Biden. Però en aquest cas ja es dona per segur que no serà així. De fet, el futur govern Trump el que farà és tornar a retirar els Estats Units de l'Acord de París.

Els Estats Units perdran diners amb el negacionisme de Trump

Trump ha promès començar a perforar el mateix dia que arribi a la Casa Blanca, el 20 de gener del 2025, i no se sap què passarà amb el paquet de mesures impulsades per Joe Biden per reduir a la meitat les emissions. Biden va aconseguir que el Congrés aprovés dos paquets, un d'infraestructures i un altre de climàtic (anomenat a la llei per a la reducció de la inflació, o IRA en les sigles en anglès), que ja han suposat una inversió de 200.000 milions en tecnologia verda. Els que volen veure sempre el got mig ple asseguren que Trump no desmantellarà aquestes mesures perquè perdria la batalla econòmica per l'energia neta davant la Xina i la Unió Europea.

"La derogació de l'IRA als EUA, l'escenari més probable, perjudicaria la fabricació i el comerç dels Estats Units i crearia fins a 80.000 milions de dòlars en oportunitats d'inversió per a altres països, inclosos els principals competidors nord-americans com la Xina. El dany dels EUA vindria en forma de fàbriques perdudes, llocs de treball perduts, ingressos fiscals perduts i fins a 50.000 milions de dòlars en exportacions perdudes", apunta un informe recent de Net Zero Industry Policy Lab. Però, així i tot, l'aposta clara de Trump per l'economia dels combustibles fòssils, amb una promesa de "perforar, perforar, perforar" que li ha donat la victòria a les eleccions, fa pensar que aquestes dades no el faran canviar d'opinió.

Informació publicada al diari Ara. Dilluns, 11 de novembre del 2024.

Desmuntant la COP de Bakú: per a què serveixen les cimeres del clima?

La trobada contra el canvi climàtic es fa a l'Azerbaidjan, un dels productors principals de gas i acusat de violar els drets humans

Laura Aznar i Sergi Picazo - 11/11/2024

Avui arrenca la COP29, una nova edició de la Cimera Mundial del Clima, que enguany tindrà lloc a Bakú, amb l'objectiu d'aconseguir que els grans països contaminants –sobretot els Estats Units, la Xina i Rússia– acceptin un nou pla de concrecions i un paquet d'ajudes econòmiques als països del Sud per mitigar els efectes de l'escalfament global en el clima i completar la transició energètica per reduir les emissions de gasos d'efecte hivernacle.

Entitats ecologistes i científics climàtics han mostrat poques esperances en la cimera i han alertat que es farà en un país, l'Azerbaidjan, que és un dels productors principals de gas fòssil i acusat de no respectar els drets humans per Amnistia Internacional o Human Rights Watch. Tot i un panorama poc encoratjador, per a què pot servir la cimera climàtica de la COP29? CRÍTIC respon en només 3 minuts de lectura totes les preguntes que vols saber i no t'atreveixes a fer.

L'escalfament global afavoreix fenòmens meteorològics violents com la DANA del País Valencià?

El secretari general de les Nacions Unides, António Guterres, personalment, va assegurar ja fa un any que "la humanitat ha obert les portes de l'infern". Les seves paraules textuais van ser: "El canvi climàtic està fora de control" i el planeta va "cap a una situació catastròfica si no fem res per frenar-ho".

Per tant, tots els científics estan segurs que fenòmens com la DANA del País Valencià són un exemple dels riscos extrems que provoca ja el canvi climàtic. A 1,5 °C d'augment de temperatura, el risc global d'inundacions greus creix un 100%. A 2 °C d'augment, el risc és del 170%, i a 4 °C, del 580%.

El Mediterrani està extraordinàriament calent, i, segons tots els científics, això fa que es converteixi en una bomba d'energia en cas de pluges torrencials. No ho diem nosaltres. Ho deia fa uns dies la climatòloga Friederike Otto, coordinadora de World Weather Attribution, la xarxa de referència en qüestions de meteorologia: "No hi ha cap dubte que els xàfecs explosius d'aquesta setmana a València s'han intensificat per la crisi climàtica". La setmana passada va presentar un estudi que quantifica com el canvi climàtic ha augmentat la magnitud dels 10 pitjors fenòmens extrems, que sumen un total de 576.000 morts.

La temperatura global del planeta ha seguit augmentant tot i les cimeres mundials pel clima?

Sí, segons la NASA, el 2023 va ser l'any més calorós a la Terra des que se'n tenen registres. I el segon més calorós a Espanya, només per darrere de l'any rècord, el 2022. Les onades de calor ja estan causant milers de víctimes mortals a Espanya i, en general, a tot Europa. Al juny, al juliol i a l'agost del 2023, es van registrar 11.165 morts atribuïbles a la calor extrema, segons l'observatori creat per un grup d'investigadors del Consell Superior d'Investigacions Científiques i de la Universitat de València.

De fet, el 2023 es van assolir nous rècords tant d'emissions de gasos contaminants com de concentració de gasos d'efecte hivernacle a l'atmosfera, segons l'Organització Mundial de Meteorologia. En lloc d'anar cap a la reducció, encara estem pujant la concentració de diòxid de carboni (CO₂) a escala global. Tot i això, s'ha de reconèixer l'esforç inicial fet per la Unió Europea o la Xina en la transició cap a les energies renovables. Així s'està aconseguint –o s'ha d'aconseguir en el cas xinès– una caiguda d'emissions. El 2023, segons dades del Climate Action Progress Report, la Unió Europea va aconseguir una xifra rècord de rebaixa de les emissions de gasos: un 8%.

‘A priori’, per a què hauria de servir aquesta COP29?

Primer, per esdevenir un punt de trobada i de diàleg per a la gent que té responsabilitat sobre la crisi ecològica, i per fer pressió sobre ells. A la COP29 és previst que hi assisteixin entre 40.000 i 50.000 delegats, entre els quals, representants dels governs de tots els estats membres de l'ONU, des del Vaticà o Palestina fins als Estats Units, la Xina o Rússia. Allà hi aniran organitzacions ecologistes de tot el planeta a pressionar els governs, i també periodistes a fer preguntes incòmodes sobre calendaris i concrecions.

Segon, la COP29 ha estat anomenada “la COP econòmica”. S’hi parlarà, o s’hi hauria de parlar, sobretot de diners, en concret del finançament climàtic. Aquest any es compleix el termini per definir i concretar el “finançament climàtic” de 100.000 milions de dòlars anuals que van oferir els països del Nord al Sud global per mitigar els efectes de l’escalfament i per tal que els països amb menys recursos puguin fer la transició a les renovables. Hauria de sortir de la COP un calendari de subvencions, no de préstecs, sobre com es farà real i efectiu aquest finançament climàtic.

I tercer, tal com explicava en un vídeo de l’Observatori DESCA i l’Assemblea Catalana per la Transició Ecosocial l’activista ambiental Gisela Torrents, el més important d’aquesta COP és que serà l’última vegada que es veuen i negocien tots els països abans de reescriure els seus nous compromisos climàtics, que haurien de ser entregats al febrer de l’any vinent.

Una qüestió més per al pessimisme és que l’acord de la COP28 de Dubai d’una transició per deixar enrere els combustibles fòssils no sigui un punt de partida a Bakú. Ho explicava en una entrevista a Nació Digital l’activista de l’Observatori del Deute en la Globalització Bruna Cañada: “De moment a l’agenda oficial no es preveu ni parlar de la “transition away from fossil fuels”. És molt desesperançador: hi ha una pressió molt forta per apostar per falses solucions com la captura i l’emmagatzematge de carboni o els crèdits de CO₂ per tal de seguir creixent d’una manera infinita i, en cap cas, eliminar els combustibles fòssils

La COP se celebra a l’Azerbaidjan, país acusat de no respectar els drets humans?

L’Azerbaidjan és avui un dels màxims exportadors de gas fòssil a la Unió Europea i, que a més, segons denuncien Amnistia Internacional o Human Rights Watch, no respecta els drets humans. El seu règim autoritari té un llarg historial en matèria de vulneracions de drets humans –tal com passava amb l’amfitrió anterior de la COP, Dubai–, i que, a més, ha empitjorat des que es va anunciar que seria l’encarregat d’organitzar la cimera. Segons Amnistia Internacional, des de principis d’any, s’han processat més d’una dotzena d’activistes i de periodistes i s’han silenciats les veus de figures clau en la denúncia de la crisi climàtica.

A més, en els últims anys, va impulsar un procés de neteja ètnica a la regió de Nagorno-Karabakh. Milers de refugiats d’ètnia armènia en van haver de fugir el 2023 després de l’ocupació militar d’aquesta regió en disputa per part de l’Azerbaidjan.

A més, els combustibles fòssils representen gairebé la meitat de l’economia de l’Azerbaidjan –tal com passava amb l’amfitrió anterior de la COP, Dubai. De fet, aquesta edició tornarà a convidar lobbistes dels gegants del petroli i del gas, amb una agenda que xoca amb els objectius de la reducció d’emissions.

Informació publicada al digital Crític. Dilluns, 11 de novembre del 2024.

Frenar el canvi climàtic

Guia de la COP29 de Bakú: què són les cimeres del clima i per què són necessàries?

Aziz Karimov / Valentina Raffio – Madrid - 05 de novembre del 2024.

Entre l’11 i el 22 de novembre, els governs de tot el món es reuniran a Bakú, capital de l’Azerbaidjan, per discutir sobre què s’ha fet fins ara i, sobretot, què més es necessita fer per a aturar l’avanç de la crisi climàtica en el planeta. Aquesta trobada, sota el paraigua de Nacions Unides, serà la 29ª cimera del clima que se celebra en el món per a debatre sobre aquest tipus de qüestions. Per això mateix, arribats a aquest punt, la gran pregunta que es fan molts davant del inici d’aquests esdeveniments anuals és si de veritat és necessari continuar celebrant cimeres del clima i si realment serveixen per a alguna cosa.

“Els debats de les cimeres no són tan contundents com ens agradaria ni avancen tan ràpid com necessitem però, així i tot, són l’únic instrument que tenim per a fer front a aquesta crisi”, argumenta Pedro Zorrilla, portaveu de Greenpeace, en resposta a aquest dilema.

Aquestes són algunes claus per a entendre què és una cimera del clima i per què, malgrat tot, continuen sent necessàries.

Què és un cimera del clima i qui participa?

Les cimeres del clima són reunions internacionals organitzades per la Convenció Marc de les Nacions Unides sobre el Canvi Climàtic (CMNUCC). En aquestes trobades, també conegudes com a Conferència de les Parts (COP), reuneixen representants de gairebé 200 països de tot el món que, en alguns casos, participen a títol individual i en uns altres formen coalicions amb altres estats per a crear blocs més sòlids de negociació. Espanya, per exemple, participa en aquesta mena de cimeres com a part del bloc de la Unió Europea.

Per què enguany el cim del clima se celebra a Bakú?

L’elecció de la seu de les cimeres del clima depèn d’un sistema rotatori en el qual cada any l’esdeveniment es desplaça a una dels cinc grups regionals de Nacions Unides: Àfrica, Àsia i Pacífic, Europa de l’Est, Europa occidental i altres, Estats llatinoamericans i del Carib. El 2021, la trobada va viatjar fins a Glasgow (el Regne Unit). En 2022, a Sharm el-Sheikh (Egipte). Al 2023, a Dubái (Emirats Àrabs). Enguany era el torn del bloc d’Europa de l’Est. Diversos països van presentar la seva candidatura, inclosa Armènia, però finalment es va triar a l’Azerbaidjan com a amfitrió de l’esdeveniment.

Què es debat a les cimeres del clima?

En aquestes trobades es debat essencialment sobre tres qüestions: les mesures de mitigació del canvi climàtic, els plans d’adaptació per evitar que els fenòmens climàtics causin més danys i la creació d’eines per fer front a les pèrdues i danys que causa la

crisi climàtica en països del sud global. Aquestes discussions abasten des de la creació de mesures multilaterals concretes (com l'objectiu de triplicar el desplegament de renovables per a 2030) fins a la captació de fons per a la causa.

Per què és tan difícil arribar a acords?

Els acords als quals s'arriba en les cimeres del clima han de ser aprovats per unanimitat per totes les parts. Això requereix un gran esforç de negociació que s'allarga durant un any sencer i s'ultima durant les dues setmanes de la trobada. Durant aquest procés, cada país i cada bloc pressiona perquè s'inclogui la seva postura (i els seus interessos) en l'acord final. Per això mateix, hi ha debats que es focalitzen en articles concrets (com els que regulen els mercats de carboni) i fins i tot en paraules específiques (com, per exemple, l'etern debat sobre si l'apartat que parla del futur dels combustibles fòssils ha de redactar-se amb verbs que impliquen obligació, recomanació o possibilitat).

Serveixen d'alguna cosa les cimeres del clima?

Les opinions sobre aquest tema són molt divergents i, com no, plenes de matisos. "Les cimeres del clima són l'únic lloc establert en el qual els governs de tot el món s'asseuen a negociar sobre clima. És cert que aquest tipus de trobades avancen de manera lenta i estan molt lluny de ser perfectes, però són l'únic mecanisme intergovernamental de consens que tenim per aturar aquesta crisi que no entén de fronteres i que requereix solucions globals", explica Maria Serra, activista i ambaixadora del Pacte Climàtic europeu. "Per a fer front a aquest problema necessitem solucions locals però també mesures coordinades i de caràcter internacional", afegeix Serra.

Segons explica Gisela Torrents, membre del Observatori DESC, buscar la manera de sortir de la crisi climàtica és una lluita compartida. "No ens serveixen els esforços climàtics d'un país o espai concret, es necessita la coordinació internacional per a la descarbonització de totes les nostres economies. Cap país pot fer el seu camí sol i esperar que la crisi acabi en el seu territori. Per tant, la reducció d'emissions ha de ser conjunta i pactada", afirma l'experta, qui també reivindica el paper de les cimeres del clima com a "espai de reclam de justícia històrica".

En aquesta mateixa línia, segons afegeix Pedro Zorrilla, de Greenpeace, recorda que les cimeres del clima també són un espai en el qual els activistes, les oenegès i, en general, la societat civil poden "alçar la veu" i "contribuir al debat" sobre com construir una societat més justa i sostenible. "Les cimeres també són un espai que utilitzem per a posar sobre la taula totes aquelles lluites que considerem que han de convergir. Com, per exemple, la qüestió climàtica amb la protecció de la biodiversitat. Cada vegada és més clar que si una empitjora, l'altra també. El nostre objectiu és reclamar respostes coordinades enfront de totes dues crisis", destaca Zorrilla.

Què han aconseguit fins ara les cimeres del clima?

Les cimeres del clima de l'última dècada han aconseguit esquivar el pitjor dels escenaris de la crisi climàtica. Les anàlisis indiquen que les polítiques climàtiques que estaven sobre la taula l'any 2010 exposaven al món a un escalfament de més de quatre graus de mitjana. En els últims deu anys, el reforç dels plans climàtics ha aconseguit retallar prop d'un 10% de les emissions previstes en la dècada anterior i a reduir les previsions d'escalfament global fins a un llindar de dos graus de mitjana. Ara, el gran objectiu és aconseguir mesures més contundents per a retallar a la meitat les emissions abans que acabi la dècada i arribar a zero per a l'horitzó 2050, tal com reclama la comunitat científica.

Tot això, per més llunyà i abstracte que sembli, s'acaba traslladant en el nostre dia a dia. Els pactes globals per a retallar emissions, per exemple, es traslladen a legislacions europees, nacionals i municipals i, finalment, són el motiu pel qual s'implementen zones de baixes emissions a les ciutats. O la raó que impulsa el desenvolupament de normatives més estrictes perquè les empreses redueixin la seva petjada de carboni.

De què es parlarà en la cimera del clima de Bakú?

Enguany, tot apunta al fet que el gran tema de debat en la cimera del clima de Bakú serà el finançament climàtic. Concretament, s'espera que els països acordin com, quan i a través de quins mecanismes es mobilitzaran els famosos 100.000 milions anuals promesos per a ajudar a les víctimes de la crisi climàtica en el sud global. En la cimera de Sharm el-Sheikh es va tancar el primer compromís sobre aquest tema, en Dubái es va formalitzar i ara a Bakú s'espera que s'acordi la lletra petita de com es durà a terme.

Informació publicada a El Periódico. Dimarts, 5 de novembre del 2024.

Recull de premsa

Gener del 2025

190. COP29 a Bakú

